

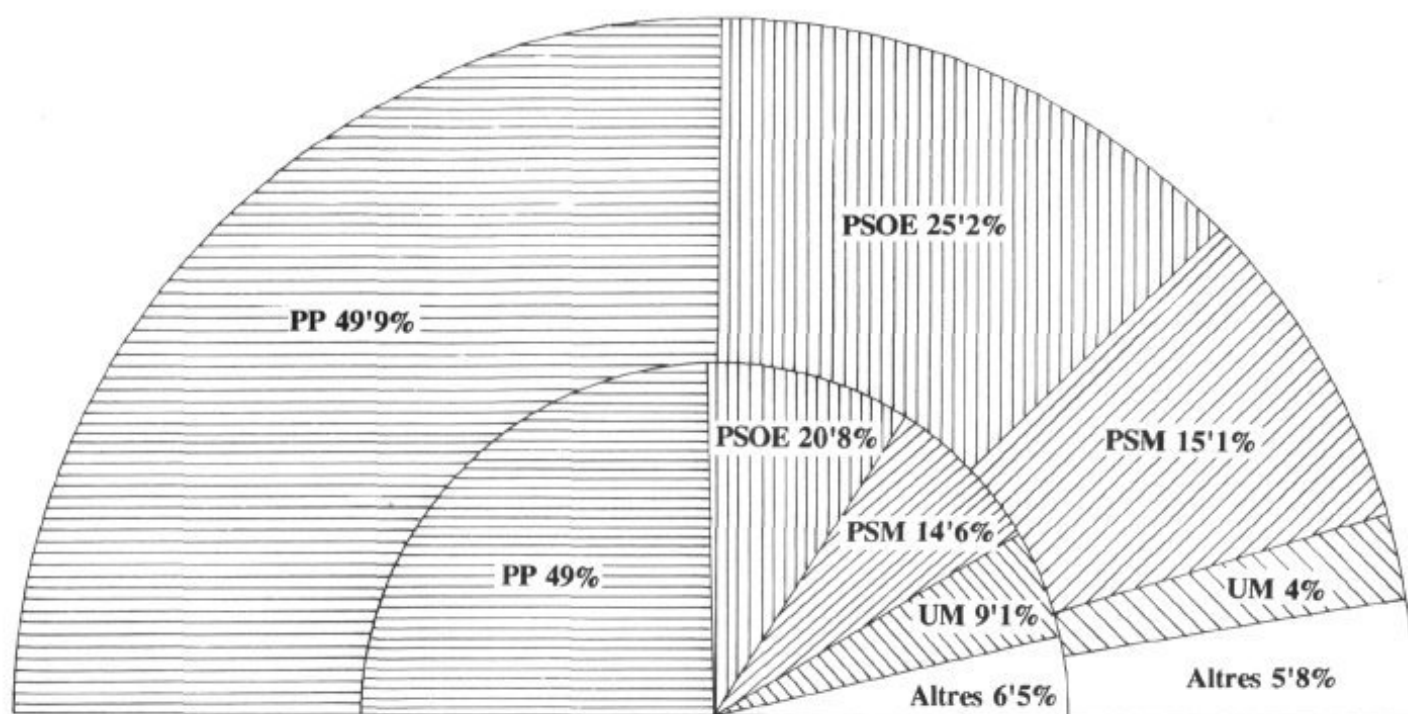
FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

FEBRER DE 1996 * N° 224

- La plaça Nova (pàgs. 6 i 8)
- L'estació de transferència de Son Peretó (pàg. 21)
- El pressupost municipal (editorial a la pàg. 2)
- El 24è aniversari de Flor de Card (pàg. 11)
- Les despeses de les festes (pàg. 17)
- L'impuls cultural i la realitat balear (pàg. 18)
- L'Estatut d'Autonomia (pàg. 12)
- El resum del 95 de la biblioteca (pàg. 22)

Els resultats al Congrés dels diputats 1993 1996

El pressupost municipal

A darreries de febrer i amb una relativa "puntualitat" a la qual no ens tenien acostumats, l'equip de govern del nostre Ajuntament va aprovar el pressupost municipal de 1996. Essent els ajuntaments institucions bàsicament de gestió, és aquest l'acord més important de la legislatura, ja que tracta dels ingressos que preveuen que tendran i de la manera com fan comptes gastar-los.

I entre els aspectes amb els quals no estam d'acord, és el primer la manera com l'han presentat a l'oposició, ja que només tan tengut dos dies curts per estudiar-se'l i mitja hora per debatre'l a la pertinent comissió informativa. El darrer any que en Miquel Vaquer va ser el batle -la política del qual hem alabat poques vegades- feren sis reunions entre govern i oposició per tractar el tema, prova inequívoca del talent que manté l'actual equip de govern.

La primera cosa que crida l'atenció és el desorbitat augment que han pressupostat en relació al de l'any passat. Quins indicadors econòmics tenen per suposar que enguany entrarà un 28% més de doblers que l'any passat a les arques municipals? Com saben que cobraran 44 milions més en permissos d'obres i més de 3 milions en multes urbanístiques?

En base a aquesta "inflada", preveuen gastar 100 milions a l'entrada de Sa Coma sense que hi hagi cap projecte elaborat, 36 al polisportiu de Sant Llorenç quan encara no compten amb el pertinent vist-i-plau del Consell Escolar, 5 al camí del cementiri de Sant Llorenç i 7'5 al de Son Carrió, 6 a l'entrada de Son Carrió i 8'1 a ca n'Apol.lònia, 12 en dietes dels regidors..., i així fins arribar als 1.065.857.695 ptes. El Secretari, en el seu informe, assenyala que "es preveu un augment substancial no documentat dels ingressos per construccions i llicències urbanístiques, i les inversions es financen exclusivament amb transferències de capital, contribucions especials i préstecs".

Més envant, l'esmentat informe continua: "Les previsions pressupostàries no permeten preveure estalvi net, en conseqüència l'Ajuntament ha de recórrer als préstecs". Així, tenim que hauran de pagar 81 milions en interessos bancaris, el que suposa un promig de 222.000 ptes. diàries, una xifra que hauria de fer empegueir tots aquells polítics que abans de les eleccions s'esqueixaven les vestidures davant els números de l'any passat, i que enguany, estant ells mateixos en el poder, han convertit en menudències.

Mal camí duen els nostres gestors si no posen fre a les despeses. Si no disposam de doblers, tant el camí del cementiri de Sant Llorenç, com l'entrada de Son Carrió i ca n'Apol.lònia, com l'avinguda de les Palmeres poden esperar a què n'hi hagi, tal com ho faria una empresa assenyada. Altrament estam condemnats a destinar als bancs uns doblers que farien més bon profit si els destinaven als nuclis urbans del municipi.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Febrer de 1996.

Número 224.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació Cultural Flor de Card

CIF: G07606185

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL.LABOREN

Josep Cortès	Eleccions	Portada
	Tal dia com avui	5
	Consultori sentimental	9
	Espipellades	19
	Son Peretó	21
	Això era i no és	28
Guillem Pont	Els 4 clotets	3
Diversos	Batec	4
PSM	La plaça Nova	6
	Vénga festa	17
Ignasi Umbert	La plaça Nova	8
Ramon Rosselló	Història	10
Mateu Puigròs	Aniversari de FC	11
Joan Huguet	L'Estatut	12
A.J.Ballester	Lira d'Or	13
Isidre Martínez	Versos escrits...	14
Jaume Galmés	Diari espiritual	15
Andreu Vidal	Poemes inconjunts	16
Cristòfol Soler	L'impuls cultural	18
Maria Bel Pont	Biblioteca	22
Nicolau/Simonet	Demografia	25
Maria Galmés	Si lleu...	26
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps	27
Isabel Nicolau	Distribució	

1.- EL CONTINGUT QUE HI HA RERA ELS NOMS

Ens ho van dir de bon matí: "Na Núria és morta".

Coneixíem la situació més recent, no hi va haver sorpresa. Però, malgrat això, el cor s'endugué una estreta i el silenci, un compacte silenci, ens envafí com a boira matinenca. Que en pot dir de coses un silenci!

En el cementiri s'evidencià que molts tenguérem una mateixa reacció davant la impotència: el gran silenci, format pel conjunt de molts de silencis, era aclaparador.

Records, vivències, sentiment...

No sé ben bé en què feinejava. Però vaig recordar per uns moments aquelles converses juvenils sobre els noms de les persones que, a vegades, teníem amb els companys de la pandilla: "Si jo tenc un fill posaré tal cosa i si és nina tal altra", "Per què?", "Perquè m'agrada, el trob sonor"... i també record que em solia mantenir al marge d'aquestes converses. Pensava que eren xorrades. Al cap i a la fi el nom el fan les persones i no a l'inrevés.

I vaig pensar això perquè des de fa temps conec algunes Lourdes i algunes Núries, però el meu cervell sempre estableix associacions amb una Lourdes concreta i amb una Núria (Nurieta) concreta.

Rera la paraula Lourdes se'm presenta un contingut ple de força, de lluita contra l'adversitat, de paciència, de relativització de problemes que en altres circumstàncies semblen "importants", de valentia...

Lligat a la paraula Nurieta se'm presenta un contingut carregat de singularitat, d'impotència, de submissió davant els fets...

Certament, els noms els fan les persones.

4.- LES VOLTES D'UN LLIBRE

A l'antiga boal de Ses Sitges, on ara és la biblioteca, hi ha tres toms d'una vella i antiga Història de Mallorca.

És un obsequi que em feren l'altre dia. Un obsequi vertaderament estimat, tant pel que és com pel que representa.

Ves per on!, a la contra-portada del primer volum, a tinta negra, hi ha escrit el nom "Salvador Galmés".

Diria, amb certa seguretat, que és lletra manuscrita del "Capellà Capirró".

Sota el pre-títol, un ex-libris ben encaragolat.

Diria, amb certa seguretat, que la tinta de l'ex-libris i la del nom són la mateixa.

A la segona pàgina, a llapis i amb una lletra totalment diferent, un altre nom.

Coincident amb l'anterior, però amb un segon llinatge que no té res a veure amb "Sanxo".

Diria que hi ha la possibilitat que el nom i la lletra, d'aquest altra Salvador Galmés correspongui al seu cosí conegut per "Secretariet".

Quantes voltes pot donar un bon llibre?

Existeixen les coincidències?

2.- SETZE QUILOS

Hi ha fets quotidians, normals, habituals, que no deixen de sorprendre'm.

Reflexió, mitja rialla i a una altra cosa s'ha dit.

No puc acabar de creure'm el que l'altre dia vaig llegir a la premsa. Potser ho vaig llegir malament: la diferència entre entrades i sortides de les festes llorencines de l'any 95, ronda els setze quilos.

Si això fos ver, voldria dir -fent números grossos- que, si fa no fa, les festes ens vendrien a resultar per mil drets per cap, si els contem a tots; o el que vendria a ésser semblant, per vint mil pessetones per família.

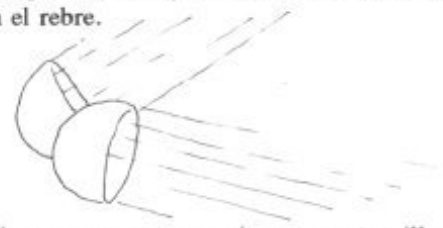
No ens hauríem rascat la butxaca (això no!) però els setze quilos segurament s'han agafat d'un caramull que és de tots.

Si tot això fos ver, aiximateix tendria una mica d'endarrer per saber quants caps de família llorencins canviarien vint mil pessetes per unes festes patronals. M'hauré de quedar amb les pròpies suposicions.

Cert és que les coses canvien molt. Algunes potser canvien massa. Festa és, diuen els entesos, participació i joia. Si hi ha esperit de festa, amb poca cosa se'n surt. Potser si no hi ha l'esperit més val no fer-ne de festa. O plantejar-la d'altres maneres.

Tampoc no fa tants d'anys que en aquest mateix poble se n'han fetes, de festes, que no costaven un duro del cofre municipal. I encara restaven guanys per anar a fer algun soparillo.

Em sembla que a altres indrets encara usen aquest estil. Obviament, molts dels que hi participen es deuen centrar més en el donar que no en el rebre.

3.- DE NIT

Si, de nit, hom se situa en un punt una mica aturonat, millor a la banda de llevant o xaloc en relació al carrer del Nord, podrà observar clarament el fenomen: quan els focus del camp polisportiu de la vila són oberts, sembla que un llençol de llum pentina el curull dels ametlers fins a perdre's a la falda dels turons de Tenja i Balafi.

Resulta un senzill i bell espectacle.

Vist des d'un altre caire, és una llàstima que es puguin perdre tants de wats de llum de forma continuada. Quanta energia es perd! (D'on surt? Qui la paga? Tot en aquest món té un cost!)

I tot perquè, segurament un dia de vent, es van descol·locar els focus.

D'aquesta manera, en comptes d'il·luminar correctament el terreny esportiu il·luminen el terme a la banda de mestral.

Guillem Pont

Ball de bot

Durant els mesos de gener i febrer, l'escola municipal de mallorquí de Manacor ha duit endavant un curset monogràfic sobre la mateixa i el co-peo. El darrer diumenge de gener, a la possessió de Calicant, es va intentar reproduir un ball com els que solien fer un temps.

El matí, més d'una seixentena de persones pujaren a la muntanya de Calicant pel camí de Ses Piquetes, dinaren allà dalt i després baixaren fins a la possessió. L'experiència fou molt positiva, la gent s'animà i ballà més de dues hores. Tant els músics com els balladors pogueren gaudir d'una experiència poc habitual, un paisatge natural, el no haver d'estar pendent d'uns micròfons, el ballar sobre la terra (no l'asfalt)... I l'amabilitat tan característica de na Teresa.

Senyorets

La tradició gastronòmica d'aquestes pastes tan delicioses avui en dia encara perdura dins moltes cases de Sant Llorenç. El dia de sant Blai la gent agafa el senalló farcit de senyorets i partí cap a l'església a beneir-los, baix de la mirada dels nins que hi acudiren. El rector benef els senyorets i el coll a totes les persones que hi eren, i per si de cas no hi foren a temps, després de la missa tornà repetir la cerimònia.

Campus '96

Com ja és típic des de fa tres anys, els dies 19 i 20 de febrer es va celebrar el campus de bàsquet de la *setmana blanca*, enguany amb més incidents que mai. Primer un monitor va sopegar amb un dels retxats dels desaigües del "poli" i es va trencar un peu. Després, per norma i per part de l'organització, s'havia previst dur-lo a terme als polisportius de Sant Llorenç i Son Carrió, els més grans a Sant Llorenç i els més petits a Son Carrió, però

a causa de la pluja del dimarts i com que encara no tenim un polisportiu en condicions, van haver de traslladar-se en autocar als d'Artà i Son Servera.

Aquestes diades incloïen berenar i dinar al bar-restaurant ca'n Pedro, i per acabar d'arrodonir els denous, un monitors, de tan fort que va pegar al menjar, va passar la cadira per "ui".

Els monitors més coneguts eren en Pere Nebot, en Jaume Mayol, en Toni Aulí (ex-professor de l'escola Guillem Galmés), en Bernat Lloré i en Toni Monito. Però no tot foren desgràcies, els participants s'ho passaren bomba jugant i anant d'aquí i d'allà en l'autocar i aprenueren una mica més del que sabien.

Tercera edat

Idò què us pensàveu, que els nostres majors no se saben divertir? Idò no, ja que posaren un autocar i se n'anaren tots xalests, dia 25 de gener, a veure l'obra: "Classe mitja acomodada", d'en Xesc Forteza, que es representa al teatre Principal de Ciutat; i sé cert que s'ho pasaren d'allò més bé.

Dia muncial de la pau

Un altre any més, coincidint amb l'aniversari de la mort de Gandhi, dia 30 de gener es va celebrar el dia Mundial de la Pau. Malgrat, segons la informació rebuda, considerem que al nostre poble va passar molt desapercbut en un temps en què tothom du a la boca la paraula Pau, era necessària una mica de conscienciació a nivell de carrer sobre el tema.

Rescat i salvament

Dins les activitats del pla de Formació Mestral duit a terme per la CAIB, es farà a Sant Llorenç el curs de tècnic superior en rescat i salvament. Curs bastant complet, ja que consta de tres titulacions en una, tindrà una durada de 120 hores i un total de 17 pla-

ces. Ja hi ha 24 inscrits i encara està pendent la selecció i el professorat, que forma part de la Federació Balear de Salvament i Rescat.

Aniversari del PSM

Dia 10 de febrer, a LLuc, es reuniren un gran nombre de militants i simpatitzants del PSM-Nacionalistes de Mallorca, per celebrar amb un acte festiu el vintè aniversari de la fundació d'aquest partit. Tot el dia hi va haver bulla, ball de bot, ofrena a la Flama de la Llengua i dinar: un bon arròs brut, fruita i pastís.

Quan tothom era panxa plena, començaren els discursos, van venir polítics afins d'altres nacionalitats, del Bloque Galego i de la Unió del Poble Valencià, per donar ànims i suport. Des d'en Pere Sampol, Mateu Morro, Sebastià Serra... fins a la candidata al Congrés dels Diputats de Madrid na Maria Antònia Vadell, tots varen fer el seu discurs. Malgrat les baixes temperatures es podia respirar un ambient càlid. Molts d'anys!

Sopar de Flor de Card

Un any més ens reunírem peus davall taula alguns dels col·laboradors de Flor de Card, i també tots aquells que ens volgueren acompanyar. Aquesta vegada anàrem al Molí d'en Pau, a Si-

neu. A la darrera assemblea es va decidir que un personatge dels que ens acompanyàs ens dirigís unes paraules, i enguany el més representatiu va ser el batle i li ho demanarem. Va donar les gràcies per la tasca realitzada per la revista en defensa i difusió de la nostra llengua, i entre altres coses també ens digué que quasi sempre li toca rebre crítiques des d'aquestes pàgines, i que la revista hauria d'estar oberta a totes les opinions i idees i també a l'Ajuntament. Des d'aquí el convidam a què cada mes ens expliqui un poc com ha anat per la *casa gran*.

Després del sopar vàrem anar a fer una musa pels pubs de Sineu. Molts d'anys i fins l'any que ve, que en farem 25!

Futbol

Com solem fer cada cert temps, encara que no tan sovint com caldria, anam a donar un petit repàs als "números" de l'equip del Cardassar de 3ª Divisió.

En aquests moments l'equip llorençí ocupa l'11ª posició de la taula classificatòria, la part tranquil·la, ja que es troba a més de deu punts del 15è (posició que podríem qualificar de poc tranquil·la per als interessos del club).

A primer cop d'ull, també destaca que és l'equip de tota la divisió que ha empatat més partits, juntament amb el Ferriolense, que n'ha guanyats tan sols 9 dels 26 disputats, i que per lògica ha sortit derrotat 17 vegades. Seguim insistint amb la qüestió golejadora, ja que el promig de l'equip granoter és de poc més d'un gol a favor a cada partit (29 en 26 partits) i d'un gol en contra a cada partit. El manacorí Pep Casals segueix essent el màxim realitzador, amb 11 dianes. Si gratam un poc més veurem que dins el "Moleter" només ha perdut dos partits (Cardassar/Campos, 1-2 i Cardassar/Ferriolense, 0-1), en canvi hi han puntuat 5 equips més, i tots ells amb el resultat 1-1. I en 6 ocasions l'equip granoter ha sortit guanyador del matx,

5-1 amb l'Athlètic Ciutadella fou el resultat més favorable. Lluny de terres llorencines s'han aconseguit 3 victòries, 5 empats, i 5 derrotes, per tant hem sumat 23 punts a casa i 14 foracamp. Això ha paregut una classe de matemàtiques: que cada qual tregui les seves pròpies conclusions.

Ciclisme

Una breu nota de ciclisme, perquè quedi reflectit per a la posteritat que durant aquest mes de febrer es va disputar, novament, la Challenge Internacional volta a Mallorca. Durant l'etapa 4, amb sortida a Cala Rajada, els corredors passaren dues vegades per Sant Llorenç. La primera, un poc passades les 11'30 h. en direcció a Manacor, la segona un poc abans de les 14'30h. en direcció a Son Carrió. Dins el gros del pilot hi havia n'Indurain, n'Olano, etc. L'etapa acabà a Cala Millor, davant l'hotel Flamenco, ja que comptava amb patrocinis, entre d'altres, de l'Associació Hotelera *Bahia de Cala Millor*. El guanyador d'aquesta etapa fou un corredor estranger del que no gosam escriure el nom per no dir una groseria. El guanyador final de la cursa fou el corredor del Kelme, Paco Cabello.

Sa Corema

Els que feim cada mes el batec, ens hem proposat de fer a Corema de no dir mentides, d'anar a tots els plens que faci l'Ajuntament, de tenir un desplegament de persones per tal de poder donar la informació el més puntualment possible. Si qualcú s'anima a fer-la amb nosaltres serà ben arribat.

Missa Nova

Diumenge dia 4 de febrer en Pep Cerdà i en Toni Amorós, coneguts de tots els llorencins per la tasca que dugueren a la nostra parròquia i recentment ordenats preveres per l'es-

glésia de Mallorca, varen venir (després d'haver insistit bastant de part nostra) a dir una missa a Sant Llorenç, ja que nosaltres estàvem bastant endarrer de saber com se'n desferien.

La missa va ésser molt concorreguda; oficiava en Pep, i l'Evangeli i el Sermó varen anar a càrrec d'en Toni. Acabada la cerimònia vam poder anar a la rectoria, on ens esperava una mica de refresc, que tot sigui dit, va ésser cosa del poble, que va voler participar. Esperam que els hagi agradat l'experiència i que prest els poguem tornar veure per aquí.

**F.Ramon, D.Sánchez, J.Fullana
N.Jaume, M.Febrrer i J.Domenge**

Tal dia com avui

ARA FA 85 ANYS

* Que es va ampliar ca Ses Monges amb un menjador, una cuina i una infermeria.

ARA FA 60 ANYS

* Que es va fundar la Juventut Catòlica.

* Que Pere Santandreu, el *Rector Teco*, se'n va haver d'anar del poble per mor d'unes amenaces de mort. El substituí Pere Bonnin.

ARA FA 40 ANYS

* Que el dia de sant Blai Sant Llorenç es va despertar tapat de neu. Fou la nevada més forta del segle.

ARA FA 10 ANYS

* Que Miquel Ballester ocupa la plaça de secretari de l'Ajuntament.

Josep Cortès

Avís

Es precisa xófer amb carnet C-1 per al repartiment de begudes a la zona del llevant de Mallorca.

Els interessats poden telefonar al núm. 567346

La compra del solar de Miquel Domenge

Com sabem, el dia 14 de febrer el plenari de l'Ajuntament va acordar comprar el solar de Miquel Domenge per ampliar la plaça Nova. Com sigui que els representants del PSM varen votar en contra de l'acord, volem fer pública la nostra postura per aclarir bé les circumstàncies que han envoltat aquest tema d'ençà que es va produir. I per això res millor que repassar un poc la cronologia dels fets.

Dia 18 de gener de 1990, a rel de l'excavació en el solar de Miquel Domenge, va caure la casa propietat de Joan Llull, qui va portar el tema als tribunals per establir quina indemnització li calia percebre.

Pel desembre del mateix any, essent batle substituït en Bartomeu Mestre, va decretar la paralització de les obres de Miquel Domenge per no ajustar-se a la llicència concedida.

Dia 3 d'abril de 1993 en Miquel Domenge presenta una al·legació a l'aprovació provisional de les Normes Subsidiàries, on demana que el seu solar no sigui qualificat com a zona verda pública.

Pel juliol del mateix any el plenari desestima l'anterior al·legació basant-se en l'informe jurídic de Josep Melià. En aquest informe el jurista assenyala que "les Normes tenen capacitat per a donar la classificació que es proposa" ... "Per altra banda, és evident que si el terreny està en zona a expropiar, l'edificació augmentaria el cost de l'expropiació de forma considerable".

Dia primer de novembre de 1994 es publiquen en el BOCAIB les Normes Subsidiàries, que, a l'article 45 referit a les zones lliures públiques o espais

lliures de domini públic, apartat "d", assenyalen: "L'obtenció d'aquests espais es realitzarà per expropiació. A no ser que estigui dins una unitat d'execució la qual serà obligatòria i gratuïta la seva cessió. S'adjunta amb plànol de detall la zona a expropiar dels terrenys en front a l'església de Sant Llorenç, pel futur desenvolupament d'aquest espai públic".

Dia 20 de desembre de 1994 l'Ajuntament acorda comprar el solar de Joan Llull a Mercè Ferro, la seva vídua, ja que ell havia mort recentment. Aquesta solar té una extensió de 352 m², 152 dels quals són edificables. El preu de compra és de 7.600.000 ptes.

El 16 d'octubre de 1995 el batle declara caducada la llicència d'obres concedida a Miquel Domenge, que no presenta cap al·legació.

Dia 22 de novembre de 1995 en Miquel Domenge fa una proposta de venda del seu solar a l'Ajuntament. El terreny medeix 210 m², tots ells ubicats dins zona verda pública, i, per tant, sense que s'hi pugui edificar res. El preu s'estipula en diverses partides: 7.146.289 ptes. per la compra del solar; 1.845.544 pels honoraris de l'arquitecte que li va fer el projecte; 6.299.625 ptes. per les obres efectuades fins a la data, que són, segons el pressupost -no segons les factures- les següents: demolició de la casa, excavació del terreny, muntatge i desmuntatge de la grua i altres eines, vallat del solar, mur de contenció, trespòl de l'aljub etc. El preu total d'aquesta partida és de 15.291.467 ptes. Les despeses notariales i del Registre també aniran a càrrec de l'Ajuntament, i pujaran, poc més o manco, a 600.000 ptes. Tot plegat, per tant, se situarà als voltants dels 16 milions.

El 29 de novembre de 1995 la sessió plenària de l'Ajuntament deixa damunt la taula la proposta de Miquel Domenge, ja que no hi ha acord sobre

si li han de pagar o no les obres efectuades.

L'informe que el dia abans havia redactat l'arquitecte diu que "se valoran en función de las instrucciones dadas por la alcaldía". En aquest sentit, seguint les instruccions del batle, dona tot el solar com a urbanitzable quan les Normes Subsidiàries, redactades per ell mateix, assenyalen clarament que es tracta d'una zona lliure d'ús públic.

L'informe dels serveis jurídics de l'Ajuntament, redactat el 3 de gener de 1996 i basat en la documentació preparada per l'arquitecte, conté una errada que el fa confús. El primer paràgraf del punt 1 diu: "Fins l'any 1990 les expropiacions urbanístiques es regien pel valor de mercat, mentre que les urbanístiques s'havien de valorar segons el cadastre". I el primer del punt dos assenyala: "la Llei 8/1990 va unificar-les totes, i curiosament no s'assimilà l'especialitat a la norma general, sinó que totes s'assimilaren a les expropiacions urbanístiques". Com quedam, per tant? Al final, basant-se en l'informe de l'arquitecte -que a la vegada estava redactat en funció de les instruccions donades per la batlia-, considera correcte el preu del solar. Com a complement, direm que el valor cadastral del solar és de 3.236.776 ptes.

Finalment, dia 14 de febrer de 1996 es va celebrar un plenari per tractar el tema, al qual no va assistir Mateu Domenge per haver-hi implicat un germà seu. El PSM va exigir un vot particular -que segons la llei s'ha de votar en primer lloc-, en el qual proposava que es complís l'article 45 de les Normes Subsidiàries. La proposta fou rebutjada amb els vots de l'equip de govern i l'abstenció del Partit Popular i en Miquel Vaquer. A continuació es va posar a votació la proposta de Miquel Domenge i fou aprovada amb els vots

en contra del PSM i les mateixes abstencions esmentades abans.

Fins aquí els fets. Davant tot això el PSM té dos camins a seguir: impugnar el ple o no fer res i deixar que la compra segueixi el seu curs.

Com que abans de tirar envant cal tenir les coses ben clares, posarem el tema en mans dels serveis jurídics del partit per tal que ens doni la seva opinió, que coincideix plenament amb la que ja tenim i es pot resumir en diversos punts:

1.- L'equip de govern de l'Ajuntament va votar en contra del compliment de les Normes Subsidiàries, en el vot particular del plenari del 14 de febrer.

2.- S'ha acceptat pagar unes despeses basades en un pressupost, no en les factures originals. Si fóssim malpensats podríem sospitar que els inte-

ressats ajustaran una cosa amb l'altra.

3.- S'ha acceptat pagar les obres de tancament del solar quan en el seu moment les paralitzaren perquè eren il·legals. D'aquesta manera l'Ajuntament ha donat per bona una il·legalitat manifesta.

4.- S'ha acceptat pagar una demolició, quan l'interessat no tenia permís ni projecte. Dos reals del mateix.

5.- Han valorat el solar segons el preu que diuen que tenia l'any 1990, no segons el que té actualment. En aquest punt és precís recordar que compraren la casa de S'Escaleta per 14 milions, amb la diferència que és una casa acabada i utilitzable, i que el solar és més o manco el doble de gran.

6.- En l'aprovació de la compra hi manca el preceptiu informe de la Secretaria de l'Ajuntament.

És evident que si posàvem un plet

tindríem moltes possibilitats de guanyar-lo, en vista de les irregularitats que ha comès l'equip de govern. Però no el posarem. I no perquè no tinguem raó i considerem que no ho paga moure'ns per defensar els interessos del poble, sinó perquè això comportaria un retràs considerable en la remodelació de la plaça Nova, i som dels qui pensen que ja hem tengut massa temps d'aquesta vergonyosa manera el lloc més cèntric de la vila, i passa d'hora d'enllestir-lo així com cal.

Ja sabeu, per tant, perquè votarem en contra d'aquesta compra, i perquè callam i no movem plet a l'equip de govern. El que no sabeu, i nosaltres tampoc, és perquè han consentit pagar aquesta dobberada si podrien tenir el mateix amb una quarta part de despesa. No ho sabem, però ho sospitam. I vosaltres també.

Reservi la seva data de comunió/noces amb Foto Lis -Ignasi-
Presuposts sense compromís
FOTO i VÍDEO

GARCIA-LIS informa els seus clients que disposa de pagament amb targeta de crèdit, per a un millor servei a l'hora d'efectuar les seves compres.

Carrer Major, 47 * Sant Llorenç des Cardassar * Tel. 838351 i (908) 436083

La plaça Nova o l'expropiació impossible Ignasi Umbert i Roig

Després de més de sis anys del desgraciat accident de l'enderrocament de la casa situada al cap-de-cantó de la plaça Nova, a la fi es pot dir que s'ha sortit del túnel en què el tema havia estat aficat durant aquest temps, després dels nombrosos anuncis sobre la finalització d'aquest assumpte i la posada en marxa del corresponent projecte de millora i embelliment de la plaça Nova (recordem que inclús el consistori passat va encarregar aquest projecte amb la finalitat de què es pogués dur endavant abans de les passades eleccions, abans de haver fet la pertinent acta notarial), essent així que els ciutadans llorencins ens podem donar per satisfets, així i tot crec que cal fer una petita reflexió sobre la postura dels diferents grups amb representació municipal, i en alguns casos les diferents postures que han mantingut al llarg d'aquests sis anys en què el poble de Sant Llorenç ha hagut de suportar la vergonya de tenir al seu centre neuràlgic aquest clot, que a poc a poc ha anat omplint-se de brutor, agafant un aspecte tètric i inclús perillós.

A vegades és difícil d'entendre, per exemple, la posició de GELLO, després de tots els esforços que durant els quatre anys en què ostentava la batlia havia fet, segons no es cansava de dir el seu portaveu, i quan arriba la solució definitiva, que en realitat no era massa diferent de les que ells havien negociat; això tan sols es pot entendre per l'angoixa de no haver pogut dur a terme el projecte durant la seva batlia, assumint, amb la seva postura, el fracàs que això va suposar, i per fer-ho saber als seus votants decidiren no donar suport a una feina a la que, segons

deien ells abans de les eleccions, havien fet, tot això amb l'únic propòsit de què el rival polític no s'apuntés *un tanto*. I què va fer el Partit Popular? Tres quarts del mateix. L'excusa era bastant simple: *no ho veien clar*. No els havien bastat sis anys per aclarir-ho, de veres que és molt estrany, quan tots els informes que s'havien demanat estaven a la seva disposició.

Però tampoc el Partit Socialista de Mallorca (PSM), que propugnava l'aplicació de la llei d'expropiació, tot en lloc, no de cercar abaratir els costos de la possible indemnització, que possiblement no haguessin estat massa enfora del que finalment haurà d'abonar l'Ajuntament, que inclús hagués pogut esser superior, sinó tan sols empènyer l'equip de govern a prendre una decisió política que hagués pogut dur dues conseqüències totalment contràries als interessos de l'Ajuntament, ja que, per una part, l'equip de govern prenia una decisió totalment antipopular; i al mateix temps, això podia conduir a un plet interminable d'oposició d'aquesta expropiació per part dels propietaris, fent així impossible que aquest equip de govern pogués donar solució a aquest problema, i per tant, poder vendre aquesta impossibilitat com un fracàs de l'equip. La història una vegada més es repetia.

Aquestes podrien esser les premises dels grups que s'oposaren a la solució definitiva d'aquest problema; cada un d'ells defensa postures molt diferents i de grup, i encara que amb diferents arguments, condueixen a una mateixa situació: la impossibilitat d'avançar cap passa de cap a la solució definitiva d'aquest assumpte. Uns perquè no ho veien massa clar, altres amb una flagrant contradicció amb les seves posicions d'abans i les d'ara, i altres, com és cas del Partit Socialista de Mallorca, allà on tan sols tres o quatre dies

després de què els seus companys de Sant Llorenç votaven en contra oposant-se de forma ferma i decidida, el representant del Partit Socialista de Mallorca en el Consell Insular, Antoni Alorda, en declaracions al Diari de Mallorca el passat dia 15 de febrer, amb una clara contradicció amb la posició dels seus companys a Sant Llorenç, deia: *"La política urbanística la decidiremos después del 3 de marzo. Sólo indemnizaremos los gastos que derivan de las obras realizadas y de la redacción del proyecto"*. Naturalment hi ha que dir que en aquest cas no hi havia cap tipus d'expropiació, tan sols una desqualificació d'uns terrenys amb una qualificació d'urbanitzable amb llicència d'obres concedida. Essent així que hem d'entendre que aquest grup polític té una idea diferent de l'urbanisme, segons governi o estigui a l'oposició.

La veritat és que a vegades són molt difícils d'entendre certes postures; jo crec que l'Ajuntament, en aquesta ocasió, ha pres la decisió més encertada. Ha actuat d'acord a dret a llei, s'han tingut en compte tots els informes necessaris i que havia demanat l'oposició per prendre aquesta decisió. Es podrà dir que els informes es fan d'acord amb les necessitats dels qui formen l'equip de govern, però també hi ha que tenir en compte que els qui fan els informes els han de fer subjectes a la llei, del contrari s'exposen a esser acusats de prevaricació.

Però així i tot, també hi ha que tenir en compte el vertent polític a l'hora de prendre decisions d'aquest tipus, i en aquest cas el vertent polític és clar: no es podia estar més temps amb el vergonyós clot enmig de la plaça. A vegades el pragmatisme en política es fa necessari. També s'ha de tenir en compte que el propietari del solar, motiu d'aquesta decisió, tenia una llicència d'obres concedida i unes obres

fetes; que l'Ajuntament havia pres una decisió totalment injusta, com va esser declarar un solar amb llicència d'obres, zona verda, donant mostra d'una inseguretat jurídica inadmissible en un Estat de Dret; que l'aplicació de l'expropiació no es podia donar tan a la lleugera, ja que en cap moment es donaven les circumstàncies de necessitat perentòria i inajornable per dur-la a terme. Que un expedient d'expropiació en aquest cas podria conduir a un llarg

procés, i mentrestant el clot seguiria estant enmig de la plaça, i per altra banda no cal adduir que s'ha pagat un preu diferent d'un solar a l'altre, ja que els propietaris eren diferents i per tant les valoracions poden esser també diferents, i el valor d'uns solars no depèn tan sols del qui vol comprar, sinó també del qui ha de vendre i aquest ho pot valorar de diferent manera del comprador.

En resum, crec que l'Ajuntament ha

actuat amb seny perquè si no ho hagués fet així possiblement a la llarga el solar ens hagués pogut costar bastant més i per altra banda cal dir que el receptor expropiar és molt còmode i bona de donar per qui no ha d'executar l'expropiació, i en aquest cas encara ho era més, per lo injusta que hagués estat i de segur que cap dels qui proposaven aquesta forma no l'haguessin proposada si el solar hagués estat seu.

Consultori sentimental

Estimada Josepa,

Som una al.lota -bé, una dona- que fa deu anys -Déu meu, com passa el temps! que festeja un jove molt ben plantat i feiner, però com que no té contracte fix i només cobra el salari mínim, troba que lo que guanya no basta per poder-nos casar i em va passant amb cançons.

Jo l'estim molt, pero trob que ja és ben hora de prendre una decisió: o ens hem de casar o ho hem de deixar anar, que si he d'esperar que sigui ric m'expòs a quedar fadrina tota la vida.

Vostè que és una dona experimentada, què m'aconsella?

Una cansada d'esperar

Amiga cansada d'esperar,

Tenc per mi que ets un poc bleda, fieta, o tens la paciència d'un sant, que deu anys de festejar només els aguantas qui té molt que guanyar, i pel que dius no sembla que sigui el teu cas. Al teu estimat, a part de què amb el que guanya no sé com pot anar, el que li passa és que té un sobrant de catxassa i troba que massa bé està així com està. Es veu que quan ha de menester espessar-se un endarrer tu no li fas anques enrera i ja no li interessa comprometre's més, què ha d'anar?

El que has de fer és cantar-li les quaranta i deixar-te anar de coverbos: si vol continuar tocant plomes que s'a-

fiqui dins la polítics i miri si pot entrar a l'Ajuntament, que si ho aconsegueix en vuit dies haureu fet l'esclafit. I si té cap dubte, que demani consell a en Tomeu Bovet o a en Miquel Comís, i ja li diran quines passes ha de fer per guanyar un duro sense fer olor de suor.

I fins i tot, si és un poc aficadís, et podrà trobar qualche feineta per tu per guardar una exposició, que això sempre ve bé per espessar-se un capritxet.

Apa, i no perdis el temps en xorrades d'escrúpols de consciència, que encara se'n riuran de tu.

Una abraçada.

Josepa Cortès

"SA BOTIGA ECOLÒGICA"

C/ST. LLORENÇ, 49 TF: FAX 83 80 90

07530 ST. LLORENÇ DES CARDASSAR

A LA SEVA DISPOSICIÓ:

* ALIMENTACIÓ ^{VEGETARIANA} INTEGRAL MACROBIÒTICA

* FRUITES I VERDURES DE TEMPORADA I DE COMRAEU ECOLÒGIC DE LA FINCA DE "SA TAULERA".

* REMEIS FLORALS "SORIA NATURAL"

* COSMÈTICA NATURAL, SENSE QUÍMIQUES

* PLANTES

* CONSULTA NATURÒPATA

Inventari de la possessió de Lluamar (1569) (i III)

(Continua de la revista anterior)

Item atrobí en dita heretat una possessió dita Salma scituada en lo terme de Artà confrontada de una part ab Lucamà, de altra part ab possessió de m. Gabriel Vives, de altre part ab possessió de mn. Francesch Anglada dita lo Stapar, de altre part ab possessió dita Siclati del dit mn. Francesch Anglada, de altre part ab possessió de Guisquefré àlias Cardax y ab possessió de Guiscafré àlias larch, la qual té arrendada Jaume Ginard ab los bestiar deval scrits:

Item trecentes ovelles.

Item trenta cabres.

Item bous estimats trenta set liures deu sous.

Item atrobí en dita heretat una possessió dita lo Molinet situada en dit terme de Manacor confrontada de una part ab Lucamà, de altre part Salma, de altre part ab la cavalleria dita dels Lulls, la qual té arrendada lo sènher Antoni Uguet.

Item en les cases de dita possessió un molí de aygua molent.

Item té dit arrendador trecentes y vint y sinch ovelles encamerades.

Item té dit Antoni Uguet arrendador de dita possessió quatrecentes cabres.

Item quorante y sinch cayrats de poll entre larchs y curts. nous.

Item atrobí altre possessió dita la Font del noguer situada en dit terme de Manacor confrontada de una part ab possessió dita la cavalleria dels Lulls, de altre part ab possessió de Andreu Mesquida, de altre part ab possessió del magnífich mn. Miquel Togores quondam dita Belver y de altre part ab possessió de pertinències de

dita heretat dita la Reyat, la qual té arrendada Jaume Galmés.

Item té en dit arrendament un parell de bous stimats quinze liures.

Item una somera stimada set liures.

Item trecentes ovelles encamerades.

Item cent cabres.

Item atrobí en dita heretat altre possessió dita la Reyat situada en lo terme de Manacor, confrontada de una part ab Lucamà, de altre part ab possessió de Guillem Ribot, de altre part ab possessió de Pere Badia, de altre part ab possessió de Miquel Pont, la qual té arrendada Miquel Fangos.

Item vuyt bous de arrada stimats sexanta y dos liures.

Item dos muls somarins stimats sexanta sinch liures y deu sous.

Item dos egos stimades per quorante y set liures.

Item trecentes ovelles.

Item quorante y quatre quorteres de forment per levor té dit Fangos.

Item té dit Fangos sis quorteres de xexa per levor.

Item vint y sinch quorteres de ordi per levor.

Item vint y sinch quorteres de vena per levor.

Item un hort regiu situat dins dita possessió dita la Reyat, lo qual té arrendat lo sènher en Guillem Carbonell ab lo bestiar següent:

Item dos bous stimats quinze liures.

Item una arrada usada ab una reya que pesa sis liures.

Item un assa estimat nou liures".

Continua l'inventari amb la relació de les coses que hi havia dins una casa de la vila de Manacor.

(ARM notari S-1657 f. 762-767v)

Notes històriques

1529, 29 novembre.- Jaume Vives, que té possessions en el terme de Manacor, ven a Jeroni Blanquer paraire, la llana de la possessió dita la Torre, també anomenada la Blanquera, amb els anyins, del pròxim temps de tondre, al preu que valdrà a la plaça. (ARM Pere Joan Arques A-280 f.177)

1533, 6 octubre.- Jaume Vives, de Manacor, ara resident a la Ciutat de Mallorca, lloga a Jordi Moix, donzell, la marina que fou de Ferrer de Galiana, comprada a Joan Moix, donzell, terme de Manacor, amb 240 ovelles i 200 cabres; farà cens de 48 lliures. Confronta amb l'Hospital, una muntanya i la talaia, marina de Pere Andreu, litoral marítim, i altres. (Id A-283 f. 222v)

1589, 3 maig.- Antoni Garcia, ferrer de Sant Llorenç des Cardassar, reconeix que el seu germà Nicolau Garcia, també ferrer, ara absent del Regne, deu a Joan Sanxo, espaser de Mallorca, 46 lliures i 16 sous per ferro comprat, i promet pagar dins cert temps (ARM Bartomeu Gabriel Ciurana C-630 s.f.)

Ramon Rosselló

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

Sopar d'aniversari de Flor de Card

Com ve essent habitual d'ençà que la revista va complir els deu anys, dins el mes de febrer celebrarem el 24è aniversari de Flor de Card. Enguany, per allò de variar, li pegarem a Sineu i ens empasolarem un bon sopar al molí d'en Pau.

Seguint les instruccions de l'assemblea celebrada pel gener, convidarem un personatge local amb la condició que dirigís unes paraules a la trentena grossa d'assistents a la vetlada. I com que el personatge més personatge de tots és el nostre batle, li va tocar a ell fer el discursset. Vet-aquí el que ens va dir:

"No sé encara ben bé per què em convidaren a parlar avui, després d'aquest sopar que celebra anualment Flor de Card, que enguany celebra el 24è aniversari. 'Sigui pel motiu que sigui, i que tampoc ara no és hora d'esbrinar, he de dir-vos que en Pep, el director de la revista, em digué que no era qüestió de 'llisar el pèl a ningú'. Supòs que ho va dir perquè d'això ell en sap molt més que jo, i així ho demostra cada mes tant a les 'Espipellades' -que més bé són 'pessigades'-, com a la 'Crònica informal', que no se sap massa bé què és el que és informal, si la crònica o allò que conta la crònica.

I com que una altra al.lota col.laboradora assídua de la revista m'ha dit que no era qüestió d'allargar-me massa, intentaré ser breu, i així també tendré l'oportunitat de dir menys disbarats, que també és important.

Només em referiré a alguns aspectes que consider els més rellevants, almanco per a mi.

En primer lloc, la revista ha utilitzat el nostre idioma català a gairebé tots els seus exemplars, a excepció dels primers que sortiren, on combinava el castellà i el català, si bé amb predomini ja del segon sobre el primer. Poc temps després, tot en català, i crec que, almanco els primers anys, potser fos l'únic mitjà de comunicació que permetia als habitants lectors de Sant Llorenç el contacte, a nivell escrit, amb la nostra llengua.

I no seria just dir només que la revista aportà el seu "granet d'arena" en la introducció de la llengua catalana escrita

en el poble de Sant Llorenç, sinó que fou molt més. Fou l'instrument que poc a poc anà introduint l'ús de la llengua escrita en català dins el teixit -com diuen ara els sociòlegs- social del poble, malgrat els entrebancs que li posaren. Aquest és un mèrit que qualche dia se li haurà de reconèixer.

En segon lloc, al voltant del Club Card -pare de la revista-, nasqueren una sèrie important d'activitats culturals que ompliren no sols el buit que hi havia en aquell temps, sinó que constituïren el motor dinamitzador de tot un moviment social i cultural, que en definitiva feia de Sant Llorenç un poble viu. Cal destacar, en aquest aspecte, la I Setmana Cultural en honor de Mn. Salvador Galmés, l'any 1973, conferències, concursos, excursions, la formació d'una petita biblioteca i moltes altres activitats.

En tercer lloc, la revista forma part de la mateixa història de Sant Llorenç, i des de l'època de la transició democràtica, a partir de 1977, especialment de la història política. Malgrat les discrepàncies, a ve-

gades, entre l'Editorial o altres escrits de col.laboradors amb "la Sala", o més ben dit, entre els membres de l'equip governant -que avui, lògicament, no discutirem- fa que la realitat política quedi reflectida a les pàgines impreses que a principi de cada mes els "polítics" i altres cercam com a desesperats.

Tot i això, voldria fer-li dos suggeriments:

Primer: ja que la difusió de la cultura no és exclusiva de cap grup ni cap institució, no podria esser una bona idea recuperar algunes d'aquelles iniciatives culturals i lúdiques dels primers anys?

Segon: No podríeu/podríem obrir una línia de col.laboració entre l'Ajuntament i la revista, per tal de difondre de forma periòdica les notícies, bandols, esdeveniments institucionals, actes, cursos...?

De tota manera, enhorabona per la feina d'aquest reduït grup, que fa possible encara la redacció de la revista d'una forma tan altruïsta com aquesta.

Molts d'anys.

Mateu Puiggròs

L'Estatut, una eina de treball

Crec que, per garantir la normalitat del sistema democràtic, hem de fugir del fetixisme. Un Estatut d'Autonomia mai no pot tenir la consideració d'un tòtem, un ídol o un amulet com a remei que soluciona tots els problemes. Un plantejament tan simplista com aquest només és propi de les societats primàries, poc avançades, que deleguen tota la responsabilitat en la intervenció idolàtrica dels poders supra-humans.

L'Estatut és, per damunt de tot, una eina de treball i l'expressió d'una voluntat comuna. I una eina necessita de mans humanes que en puguin treure totes les possibilitats. Per ell mateix, ni un Estatut -i ni tan sols una Constitució- no fa gaire ni soluciona res. Ara bé, són el fonament de la casa de la democràcia i de la participació. Són el punt de partida de conquestes importants en la vida d'una nació o d'un poble.

Ara fa tretze anys que les Balears disposen d'un Estatut d'Autonomia. Tal dia com avui, l'1 de març de 1983, veia la lletra impresa del Butlletí Oficial aquest text, en el qual un grup d'experts havia treballat intensament durant mesos i anys. I es pot dir que, des d'aquell mateix moment, les Balears ja eren una Comunitat Autònoma? Formalment, sí. Sobre el paper oficial hi havia un reconeixement d'un dret. Però mancava plasmar en realitats tota la potencialitat que aquest instrument posava al nostre abast. En aquest moment, en el tema de l'Estatut, es pot aplicar al peu de la lletra aquella recomanació que Manuel Azaña feia als seus correligionaris en el moment de perfilar una Constitució per a Espanya: *"La política, y sobre todo el gobernar es una creación. Y debemos aspirar a poner en ejercicio una voluntad creadora, anterior a los textos escritos, que no consiste en cifrar artículos en un código, sino en hacerlo vivir. Y por mucho que nos esforcemos en crear una Constitución perfecta, nunca tendremos más Constitución que la que nosotros sepamos ir viviendo"*.

Una eina de treball com l'Estatut no es pot deslligar de la Comunitat a la qual pretén modernitzar, ni dels ciutadans als

quals vol servir en la seva feina diària de fer un poble compacte i solidari, ni de les persones individuals i les famílies a les quals va dirigida la seva tasca a favor de la llibertat, la qualitat de vida i la resolució dels problemes que més els preocupen. Per això, la Comunitat que l'Estatut defineix no té com a funcions posar fronteres ni fer una perfecta demarcació territorial que, en el nostre cas, ja ve donada per la mateixa configuració geogràfica. Els destinataris, el autèntics protagonistes de l'Estatut són els ciutadans.

I crec que es pot dir més encara: les Illes Balears no són només una conjunció capritxosa d'una geografia i una història. Les Balears són un conjunt de necessitats, d'exigències i d'aspiracions d'uns ciutadans que viuen i treballen en aquest tros d'Espanya, d'Europa i del Planeta, trempat tot això amb uns elements comuns de signe cultural, lingüístic, històric o geogràfic. Les Balears són les persones, els col·lectius i els pobles que aspiren a millorar les condicions de vida dins una mateixa realitat i unb uns condicionants semblants. I aquesta realitat plural només adquireix sentit si planteja solucions de forma conjunta i solidària, amb propostes justes i lliurement acceptades. I en aquesta tasca comuna, l'Estatut és un instrument de primer ordre, una eina perfecta, disposada a prestar tot el seu ajut.

Ja han passat tretze anys i, al llarg d'aquest període, l'Estatut ha tengut l'oportunitat de demostrar la seva virtualitat, la seva projecció de cara al futur. No seré jo qui faci un balanç d'aquests anys, ja que em podrien dir que la meua visió és parcial i subjectiva. Ara bé, sí que he de reconèixer que, en aquests anys hi ha hagut -com en tota obra humana- llums i ombres. I m'atreveixo a dir que més llums que ombres. En línies generals, sí que vull deixar constància que si l'Estatut ha estat una bona eina, el Parlament, el Govern i els Consells Insulars han duita a terme una bona feina.

Aquest sentiment, no obstant, no ha tengut el mateix reflex en la concreció de totes les possibilitats estatutàries. Tretze anys d'exercir l'autonomia ens han per-

mès detectar llacunes i, sobretot, possibilitats constitucionals que encara no hem assolit. Però aquesta constatació no ens ha de fer caure en la temptació de la desesperança. L'objectiu final és augmentar el sostre competencial, una transferència eficaç de competències als Consells Insulars, una reforma de tot el procés que les ha de fer efectives, la consecució d'unes majors cotes d'autogovem, el tancament del procés de les competències que han quedat endarrerides (Insero, Universitat, Educació...) i, per damunt de tot, un finançament més adequat.

Crec que durant els tretze anys passats -o dotze i un per als supersticiosos- de vigència de l'Estatut, el poble balear ha posat els fonaments d'un futur millor, caracteritzat pel progrés i l'inconformisme. La societat balear ha triat el camí d'avantguarda cap a la modernitat i l'equiparació amb els serveis i les infraestructures d'Europa.

Davant la celebració d'aquesta data commemorativa del nostre Estatut, em permet, com a president del Parlament, fer un parell de recomanacions:

Per als polítics i responsables de les entitats ciutadanes, vull manllevar aquell consell que, en sentit figurat, l'enginyós filòsof i poeta Juan de Mairena llançava als representants directes del poble: *"Huid de escenarios, púlpitos, plataformas y pedestales. Nunca perdáis contacto con el suelo, porque sólo así tendreis una idea aproximada de vuestra estatura"*.

I a tots els ciutadans vull encoratjar-vos a continuar amb el repte de llaurar-vos el propi futur amb l'esforç, l'austeritat, el sacrifici i la tenacitat. Però, sobretot, imbuïts d'un sentit profund i solidari de comunitat.

Només així aconseguirem un objectiu i un projecte comú: un país satisfet amb ell mateix. I en aquest punt convergeixen els objectius de l'Estatut i de tots els ciutadans d'aquestes illes.

Joan Huguet Rotger
President del Parlament
de les Illes Balears

LIRA D'OR

Febrer 1996

Coordina Jaume Galmés

Antoni Jesús Ballester

Versos escrits sota la feble claror dels vespres i l'èmfasi dels migdies

1

La primavera s'ha vestit de llum,
mirada a penes seda amorosida
a l'aire estricte en què el capvespre regna.

Així, d'incertes hores, solitària
joia per res seria la pregunta.
Però l'esguard, de quina son no torna?

2

Aquests arbres tenen la resposta.
Si flors, de tan secretes, són les fulles,
si càlides subleven l'horabaixa,
si ja només sóc jo oferint-me en festa,
ara tot diu de quina saba creixen.

Els núvols cerquen l'horitzó darrer.

3

D'algun enyor recorde el gest de l'aigua.

Aquelles sendes per on la ribera
del sol anticipava l'elegia,
les aus efímeres, el seu paisatge.

Entre tanta avarícia no creia
més guany que la fortuna de merèixer.

4

Obri la mar perenne el santuari
dels ulls amb un presagi venerable,
fins que, rubor enllà, de llum murmura.
Buida l'agost el seu misteri insomne.

Torbant-se enlaire, encara autèntic clam,
la més sublim, minvant de les collites.

5

Amor, l'oblit, desig, i la luxúria
d'acomplir-se el moment, de proclamar-lo.
Senzilla aquesta pau, i sense espera
viure en silenci la primera joia.

Només qui dubta amaga la certesa.
Només celebra qui s'obstina a creure.

6

He de trobar raó que em manifeste.
És mentida la culpa, la memòria,
poblant-se en transparència les imatges
ara que l'àmbit de la nit abunda.

Encara tard descobriria l'home
el límit d'una soledat més alta.

7

Lliure en l'esclat d'una altra gosadia,
groc contra groc, carfícia que estrena
la flor recent de l'àvida semblança.
S'abandona al matí, i d'horabaixa,
bressa les últimes impaciències.
Que lenta, com s'esmera la mimosa.

8

Aleshores vaig veure per primera
volta la mar. Als braços de l'estiu
queia la brisa més serena. Tota
desconeguda, així de perdurable
era la quietud, i jo callava.

Naixia al sol d'una altra profecia.

Isidre Martínez

Fragments per a un diari espiritual

*per a Glòria G. Arra,
amant del saber*

Tot és transfiguració; la mateixa llum del sol damunt les coses ja tot ho transfigura.

En una obra musical els instruments dialoguen igual que, en una de teatral, els personatges, amb tots els matisos que van de l'harmonia a la dissonància.

La Música no va amb la moda, però sí amb el mode més avançat del seu temps.

La dansa de les hores no és una sardana; la de les estacions, sí.

L'amor no és dependència, és unitat.

La vida és la il·lusió de la mort.

La vida es pot acceptar tal com és, però no sofrir tal com és sense el bàlsam de l'engany.

L'Art i la Matèria. L'Artista, quan crea, no pensa: materialitza el pensament.

Goig pictòric: l'olor del color (sentits) i l'essència del color (ànima) juntes són l'acmé, l'orgasme creatiu.

Deixar-se endur pel pinzell, com Don Quijote per Rocinante: avenc plaent de rodolar.

Pintura sense color, poesia sense paraules, música sense sons. Deixar de crear amb materials convencionals (roig venecià, *tristesa*, La) i reinventar paleta, vocabulari i notes en una doble alquímia corporal i transcorporal: fer l'esperit.

Picasso, sense ser músic, sense ser molts, és polifònic.

Empèdocles era un home que passava del pensament a l'acte sense altra mediació que l'impuls: Vejats miracles.

A la frontera del temps l'home contempla Déu.

Jaume Galmés

Poemes inconjunts (1980-1996) - Andreu Vidal

1.

AVE ADQUE VALE

(Lord Byron. Mesolóngion, 1824.)

...i quiet és l'onatge com els marges que assota
(Algernon Charles Swinburne)

A totes, Augusta, vaig voler-les per igual
i, com un obscur sol, fidel i antic,
rera cada aixella traspuà l'encís, el nou,
i entre els seus tremolosos
records neulits com una boira lenta,
vaig bastir el buc del meu oblit,
amb deixalles i urc, buit i silenci;
car era el meu destí
saber-les, i en cada gest seu aprendre
el gest del diví
i, a través d'elles, en cada
sospir seu, haver-te a tu, Augusta,
que ets la morta i la nounada,
la cosa doble, el collar i l'estelada.

(1984-1994)

2.

Cell qui retorna, llumejant, per sidèries contrades,
herbats d'estrelles aixelles i entrecuix,
i diu: "Jo som el cec que viu prop les fontanes,
l'ombrel·la d'or que aombra els déus nounats",
¿com pot, ferit per una daga,
pels laberints de l'U andarejar
topant obstacles
o, perdent-se entre pronoms, dir-li a l'Estranya:
"Tu seràs el meu rou i la meva alba"?
O si, somniant, en un malson
de mala traça, entre carcasses
de camell i pells de cabra,
hi veu siameses, dones barbades
i nans d'un posat llosc i donzelles aurades
¿com pot, fosc, pensar en goges oblidades
o, destre amb els mots, ordir fulades, símbols,
tremir de llavis de santes corsecades?

(1986-1996)

3.

L'OBSCUR

No som l'Amant ni l'Elf Malengendrat
que entre esfondralls i sutzures conspira
prop dels semblants, ni som el qui delira
pres per perfums d'un món malencantat.

No som el Ver ni el Cast ni el Desterrat
ni un mag barbat que dins l'aigua respira,
clos en una urna, i veu, amb lassa ira,
dels fills dels reis el lluc destemçat.

No som l'Orat ni l'aspra Veu Armada
ni el corcat urc d'un simi saturnal
ni un mort isard que envers el dia bada
son ull cristós amb esma d'animal.

Als meus jardins la claror no fa estada.
No conec jorn ni nit ni pler ni mal.

(1987-1995)

4.

Cell qui pogués
-oh vell amic que entre els estels
frisses encar, esquerp, molada l'urpa-
marcat pel llamp o tocat de foscura,
desencordar, precís, seny e oradura,
los nus desfent, ab encalmada cura,
les fibres separant...

mai no ho feria,
car pac negun de los cels no rebria
e, ab cast retard o lasciviosa via,
dels orcs pujant,
desfausts perfums sa ment aneulirien,
son cos semblant de plaga e podrint.

Llei és de pocs, clara e antiga:
"Romanguí clos cell qui fressa ha sentida,
vers tot mortal sos llavis restin clucs."

(1990-1995)

Vénga festa, ara que en donen!

Gràcies a la caparrudesa d'un dels nostres representants a l'Ajuntament, n'Antoni Sansó, que ho va sol·licitar pacientment cada mes des de fa prop de mig any, aquests dies hem tengut ocasió de veure el que es va gastar el nostre Ajuntament en festes durant l'any passat. Bé, la llista no acaba de ser completa perquè hi manquen despeses corresponents al *Nadal cultural*, però és prou significativa per veure cap on van els tirs.

Segons els llistats oficials del Consistori llorençí, corroborats amb fotocòpies de les factures que més criden l'atenció, durant el 1995 ens gastàrem trenta-un milions nou-centes vuitanta-tres mil seixanta-tres pessetes en festes (31.983.063 ptes.). Si dividim la xifra pels 365 dies que té l'any, veurem que cada matí, tant si plou com si fa sol, l'equip de govern del nou consistori es gasta 87.501 ptes. per entretenir la gent. Sembla increïble, però és la pura realitat. I creim que si hi afegíssim les del *Nadal cultural*, que com hem dit no hi estan incloses, possiblement la xifra s'atracaria a les 100.000 ptes. diàries.

Però vegem un poc per damunt algunes de les partides. Una de les que ens van cridar l'atenció fou la de la publicitat, ja que el total d'aquesta despesa puja a la xifra de 2.862.192 ptes., sense comptar els programes i els cartells. Si ens atenim al fet que els ingressos per entrades a les festes de Sant Llorenç foren de 1.793.900 ptes. -desconexim si a les de Son Carrió es va recaptar res-, no hagués estat més rentable no fer publicitat i no cobrar res per entrar al concert?

Com a mínim ens haguéssim estalviat un milió gros, ja que és de suposar que els llorencins no havien de menester publicitat per saber que estaven en temps de festes.

Com a curiositat, ja que en el poble també disposam d'una revista, cal esmentar que sabem que a *Flor de Card* no li han facilitat mai cap anunci pagat, i únicament li atorguen -en el 95, per cert, no els ingressaren res- una subvenció anual de 50.000 ptes., mentre que a la revista *Manacor* publiquen anuncis per valor de 194.880 ptes, i a la cadena *Los 40 principales* per valor de 92.800 ptes. Us imaginau què passaria si l'Ajuntament de Manacor fes publicitat institucional a *Flor de Card* i s'oblidàs del *Manacor* o del *7Setmanari*? Iddo aquí passa.

Un altre punt que no destaca pel seu import, però que dóna una idea de la descoordinació de l'equip de govern, és el que fa referència a les fotografies de les festes. Resulta que l'SMOE va comanar un reportatge fotogràfic a na Isabel Llodrà, i el batle, per la seva banda, en va encarregar un altre de ben igual a n'Ignasi, de García Lis, de manera que hem duplicat la despesa i ara tenim el reportatge repetit.

També cal remarcar que es pagaren 450 racions de tumbet a un restaurant de Porreres per servir un sopar a l'associació de la Tercera Edat, i que la factura ens va costar 285.000 ptes., més 19.950 d'IVA. És que no hi havia cap professional a Sant Llorenç que les pogués cuinar? I més encara, us sembla que no haurien trobat algun particular que els ho hagués volgut fer a més bon preu? Si pagassin dels seus segur que mirarien més prim.

L'exposició de fotografia de la família Català Roca va costar 588.815 ptes., a més de la corresponent assegurança. Mai l'Ajuntament llorençí ni cap institució relacionada amb el poble s'havia ~~gastat~~ una quantitat semblant

en una exposició de quadres o escultures, i molt manco de fotografia. I no és que l'exposició no ho pagàs, però quan es tracta d'aquestes quantitats crec que val la pena replantejar-se si es pot fer o no.

I una de les despeses més petites però més emblemàtiques de les festes és la de les 18.000 ptes. que pagaren a la filla de la regidora del PSOE Jerònia Mesquida per guardar l'esmentada exposició. És una vergonya que una persona que durant el mes d'agost ja va costar 162.500 ptes. a l'Ajuntament en concepte de dietes, comissions i plenaris, *enxufi* la seva pròpia filla, menor d'edat, per una misèria com aquesta. Si creien que havien de menester qualcú per guardar l'exposició -que això és més que discutible si havien pagat mig milió als autors i es disposava d'una assegurança-, havien d'haver fet el favor a algú més necessitat que la família d'una metgessa que es guanya dolçament un sobresou com l'esmentat abans. La veritat és que aquestes actuacions estan fent un favor molt magre als que veraderament ens sentim socialistes.

En definitiva, si sumàvem les despeses de les festes, els interessos dels bancs i els sous dels regidors tendríem que, només en aquests tres conceptes, cada dia, de cap a cap d'any, el nostre equip de govern es gasta poc més o manco quatre-centes mil pessetes. No hi ha cap empresa privada llorençina que pogués aguantar aquesta barbaritat sense anar a la quebra en poc temps. Però ja sabem que els ajuntaments no són empreses privades, i, per tant, els encarregats de gestionar els nostres doblers no han de respondre amb els seus béns de les irregularitats financeres que puguin cometre durant el seu mandat. El que és ben segur és que les seves empreses o els seus comptes familiars els duen d'una manera més racional.

L'impuls cultural i la realitat balear

Dia de les Illes Balears 1996
Menorca, 9 i 10 de març

Sovint m'he demanat, en un acte de reflexió cívica, com es genera, com es forma i com creix, en els grups socials que participen d'uns mateixos lligams territorials, historico-culturals i institucionals objectius, la consciència col·lectiva, el convenciment de pertànyer a una mateixa comunitat.

Lògicament, aquesta reflexió personal m'afecta molt més d'ençà que ocup el càrrec de president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Al cap i a la fi, la qüestió és si l'existència efectiva d'una configuració territorial comuna, d'una història privativa, d'una cultura compartida, i l'empara, també conjunta i específica, d'unes institucions basten per atorgar realitat pròpia a un projecte de Comunitat viu i consolidat, capaç de transcendir les conjuntures provisionals i de sobreviure als cicles i a les tendències temporals.

Si volem donar resposta adequada a aquest interrogant, en primer lloc hauríem d'indicar que tots aquests elements són indefugibles. És a dir, sense història, tradicions i llengua pròpia, no hi pot haver una personalitat col·lectiva arrelada, dins la qual cada ciutadà es pot sentir com a part d'una comunitat singular i diferenciada de les existents arreu del món.

L'aspiració balear

Però dir que aquests ingredients són indispensables no resol la inquietud, no tanca el cercle. La pregunta continua sent si aquests valors compartits són suficients per configurar la consciència de poble. I, aquí, la resposta, si més no la que ens aporten els exemples de la història universal, és negativa: un patrimoni d'aquesta naturalesa no basta per a un objectiu que trans-

cendeix un llegat preexistent. La conclusió és que el principi de la cohesió interna entre ciutadans només pot venir de la capacitat que tinguin aquests mateixos ciutadans d'harmonitzar-se, de fer-se part d'un tot enquadrat dins les condicions prèvies esmentades.

És evident que l'existència i el desplegament de les institucions polítiques de la nostra Comunitat Autònoma reconegudes a l'Estatut de 1983 han fet més en 13 anys, que altres fórmules d'organització assajades durant la història moderna i contemporània de les illes Balears. També és evident, però, que les Balears no han manifestat encara totes les possibilitats de reafirmació ni, tampoc, totes les capacitats de força i unió comunitària que hi són implícites.

Totes aquestes consideracions es refereixen a les Balears com a comunitat, no a l'afirmació que cada illa fa de la seva personalitat diferenciada, afirmació, d'altra banda, establerta, arrelada i sentida. En conseqüència, si volem expressar el sentit col·lectiu de les Balears, no podem més que seguir un camí: trobar la realitat supràinsular que ens identifica, la que ens defineix per damunt de les particularitats de cada illa. Trobar tot allò que compartim plegats, tot allò que consideram béns de cada ciutadà de les Balears perquè són, indistintament, valors a l'univers que formen Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

Els béns culturals

L'expressió d'aquests valors que són de cada illa i, alhora, valors universals de la comunitat supràinsular de les Balears no té per què ser difícil. De fet, abans parlàvem dels grans eixos -els històrics, els culturals, els referits a la llengua- que fonamenten l'edifici que compartim. Potser que fer factible la formació d'una realitat

supràinsular signifiqui extreure de cada gran apartat l'aportació o les aportacions essencials que poden donar impuls a l'aspiració autònoma protagonitzada per totes les Illes.

No intentaré ara -tampoc no ho podria fer- una enumeració exhaustiva de qüestions que, amb tota seguretat, necessiten d'una consideració reflexiva i ponderada. Sí que m'atreviria, però, encara que som molt conscient del valor parcial de la suggerència, a destacar la importància que, en relació amb el concepte d'unitat, tenen els llegats intel·lectuals i artístics de les grans personalitats de la nostra cultura. Baixant al terreny dels exemples, podria dir que si un menorquí, un eivissenc o un formenterenc reconeixen com a pròpia la contribució del mallorquí Ramon Llull, aquest fet, aquesta assímilació instintiva, ens situa sens dubte en un nivell d'integració importantíssim. L'exemplificació es podria ampliar a noms de qualsevol illa, amb la mateixa apel·lació per a la resta. L'excel·lència de l'obra de Josep M. Quadrado té un abast balear indubtable, el seu valor intel·lectual és propietat de tots els habitants de les Illes. I què hem de dir d'Isidor Macabich o de Francesc de Borja Moll o de mossèn Antoni M. Alcover, entre els molts que poden ser citats en una relació inapellable.

Les contribucions d'un Ramon Llull, un Quadrado o un Macabich són esplèndides en la mesura que superen, gràcies a la universalitat de la cultura, els límits de l'illa on nasqueren i, en conseqüència, qualsevol límit mesurat en termes geogràfics o territorials. Són aportacions de savis, humanistes i pensadors que sorgiren a Mallorca, Menorca o Eivissa, a qui els ciutadans de les Illes atorgam, pels seus mèrits objectius i pel fet de formar part del nostre esperit, la capacitat de representar-nos universalment. Sense anar

més lluny, Mascaró Pasarius, l'arqueòleg menorquí a qui la Comunitat Autònoma vol retre homenatge amb la Medalla d'Or, gaudeix d'una biografia impecable, demostrativa de l'encert d'una lluita pels valors que, amb plena propietat, hauríem d'anomenar valors balears. Tots ells són grans referents que ens permeten identificar una personalitat compartida que ens fa forts des de les arrels. Com ens ho permet també, des d'una altra perspectiva i per raons òbvies, la tasca reservada a la Universitat de les Illes Balears, la instància acadèmica que juga un paper insubstituïble en l'enfortiment de la

realitat supràinsular.

Dia de les Illes Balears

Podria haver triat altres arguments per fonamentar la consistència de la nostra realitat col·lectiva amb motiu de la diada autonòmica, però crec que si, any rera any, i en qualsevol àmbit de la vida social, som capaços d'associar el missatge autonòmic al reconeixement dels llegats dels nostres intel·lectuals, enfortirem la nostra Comunitat Autònoma de manera imparable. Convé no oblidar que, malgrat el dret històric de les Balears a gaudir d'Insti

tucions d'autogovern, aquestes instàncies només ens garanteixen una unió estructural, mentre que el motor de fons de les altres aportacions ens atorgarà una cohesió més profunda, directament relacionada amb l'opció i l'esperit dels individus. I és aquesta opció, que trien lliurement els ciutadans -no podem oblidar-ho-, la que sustenta les institucions i tots els esforços d'autogovern.

Cristòfol Soler i Cladera

President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Espipellades

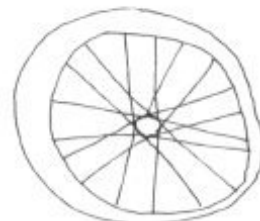
No ho sé com mos anirà si es regidors comencen a prendre sa costum de dur-se'n coses de s'Ajuntament a caseva, com va fer s'altre dia en Toni Cuc...

Si feim es colló un dia agafaran una cadira, o una taula, o ses persianes i mos deixaran la Sala més pelada que un jonc!

No sé si mos convendria avisar sa parella de sa Guàrdia Civil...

Com que per lo vist an en Miquel Comís li agrada estar prop d'es famosos, es dia de sa *Challenge* se va posar ses cames an es coll i li va acopar cap a Cala Rajada a retratar-se devora n'Indurain.

Ja estam que lo lògic hagués estat que anàs a Cala Millor, que és d'es nostre terme, però s'hora d'arribada coincidía amb un ple o una comissió informativa, i ja sabem que es nostre equip de govern paga 10.000 pessetetes per cada assistència i ni un duro an es que no compareixen.

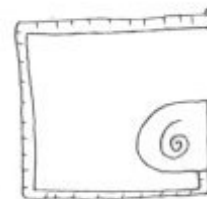

Voltros on diríeu que fan més festa, a Aità o a Sant Llorenç?

Idò, si no m'han dit mentides, es pressupost de festes d'es nostre poble és més de quatre vegades més gros que es d'ets artanencs.

I ja anireu comparar sa marxa que hi ha per sa rua, es foguerons de sant Antoni o ses festes de sant Salvador.

Com que sa realitat és lo que haurem de desembutxacar, podem dir que cada m² d'es solar d'en Joan de sa Caixa va costar a s'Ajuntament 21.591 ptes.; cada m² d'es solar de s'Escaleta va costar a s'Ajuntament devers 35.000 ptes., però hi ha una casa habitable; cada m² d'es solar d'en Miquel Gostí va costar a s'Ajuntament 72.814 ptes., amb s'aggravant que hi ha un clot que hauran de tapar d'una manera o de s'altra.

En es pressupost d'enguany s'Ajuntament fa comptes gastar 36 milions en un polisportiu cobert ran d'es futbol, i encara no sap si es Consell Escolar hi està d'acord, ja que substituïria es de s'escola, ni si es propietaris volen vendre ni què en demanen. Això se diu planificar bé ses coses!

Josep Cortès

FINS AL 20 DE MARÇ 1996

NO LES LLANCIS

PATROCINEN:

**Consell Insular
de Mallorca**

Comissió de Benestar Social
Comissió de Medi Ambient i Ordenació
del Territori

FUNDACIÓ
"DEIXALLES"

ORGANITZA:

**PIME
BALEARS**

"SANOISTRA"

**PAGARÀ A L'HOSPITAL DE NIT I AL REFUGI
10 PESSETES
PER CADA LLAUNA BUIDA QUE TU ENS PORTIS**

a "DEIXALLES", Camí de Salard, 63 - Palma, de dilluns a divendres, de 9 h. a 13 h. i de 16 h. a 19 h.

COL-LABOREN

IMPORTANT: Les llaunes han de ser, necessàriament, de begudes

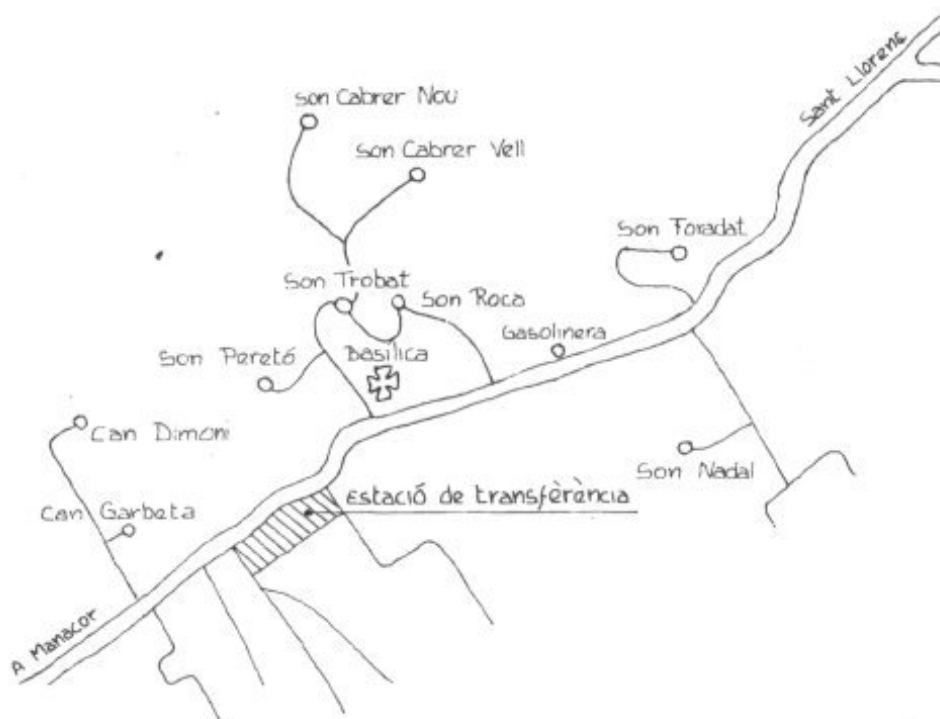
L'estació de transferència de fems de Son Peretó

D'acord amb el què assenyala el Pla Director de Residus Sòlids Urbans (RSU) del Govern Balear, gestionat pel CIM i adjudicat a l'empresa concessionària TIRME, tots els abocadors de fems de Mallorca -la majoria il·legals, exceptuant els de Manacor, Son Reus i Calvià-, s'han d'haver clausurat el dia 21 de maig. A partir d'aquesta data han d'entrar en funcionament la incineradora de Son Reus i les set estacions de transferències que hi haurà escampades per l'illa de Mallorca, que estaran ubicades a Calvià, Sóller, Alcúdia, Binissalem, Inca, Campos i Manacor. De fet, emperò, encara que el plenari del CIM de dia 13 de febrer establís que la incineradora ha d'iniciar la seva tasca pel maig, les esmentades estacions gaudeixen de quatre mesos de pròrroga, degut al retràs que està tenint la seva construcció. Segons això, per tant, és probable que comencin a funcionar tot just passat l'estiu.

En aquestes instal·lacions, segons el projecte del CIM, els residus sòlids aniran directament dels camions a uns contenidors hermètics, en els quals rebran una compactació que en reduirà el volum, a fi d'economitzar en un 50% el transport per carretera. Segons el projecte, aquest procediment evita la pudor i la dispersió de papers i plàstics. Esperem que no s'equivoqui.

Una d'aquestes estacions, si no s'hi posa remei, estarà ubicada molt prop de Sant Llorenç, gairebé enfront de la basílica paleocristiana de Son Peretó, a l'altre costat de la carretera de Manacor (vegeu el plànol); en aquest sentit, pareix ésser que l'empresa concessionària ja hi ha comprat un parell de

quarterades. Segons informacions fidedignes, aquesta empresa, TIRME, està integrada per Dragados, GESA i Construcciones y Contratas, a part d'alguns petits accionistes més.

La proximitat de la basílica i el fet d'haver-hi trobat restes de ceràmica, ha provocat que la comissió de Cultura i Patrimoni Històric del CIM, a instàncies de l'Ajuntament de Manacor, que es va oposar a aquesta ubicació, comanàs als seus tècnics una prospecció arqueològica, per establir si hi ha restes que impedeixen la construcció de l'estació de transferència. S'espera que estigui enllestida dins el mes de març, però segons informacions de darrera hora sembla ésser que no han trobat indicis paleocristians que puguin resultar un impediment per a la construcció de l'estació esmentada.

Cada una de les estacions estarà integrada per:

1.- Zona de pesada, amb bàscula per al control de les entrades, i un sistema informàtic que controlarà el pes, la data i l'hora, la matrícula dels

camions i les dades dels particulars que portin residus pel seu compte.

2.- Rampa de pujada dels camions i tremuja de recepció.

3.- Premsa de compactació.

4.- Contenidors i sistema de trasllat.

5.- Zona d'aparcament de cotxes i de contenidors de residus.

6.- Jardins i instal·lacions de neteja.

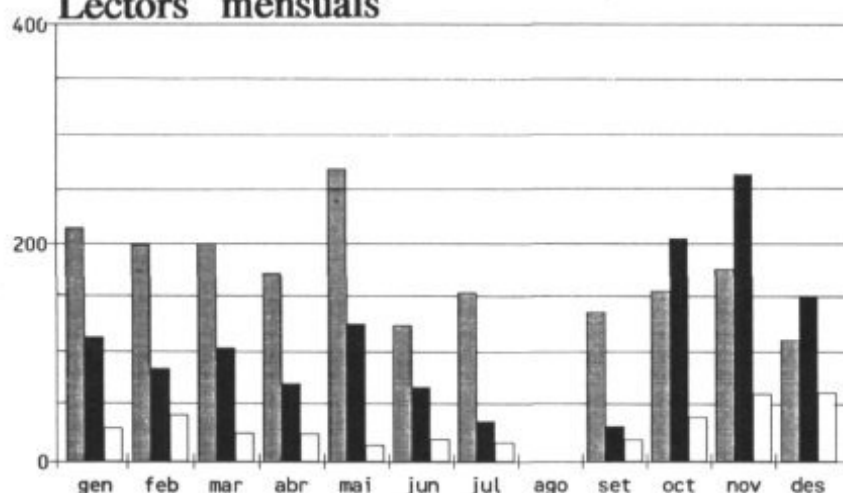
L'estació de Son Peretó, que rebrà tots els residus sòlids de la banda del Llevant -Manacor, Capdepera, Artà, Sant Llorenç i Son Servera-, serà la més grossa de Mallorca, i tindrà una capacitat de 25.814 tm per any. Costarà 43.500.000 ptes.

De manera que això és el que hi ha. No sé si ho duien d'amagat o no, però nosaltres ens n'hem temut aquests dies i per això ho publicam. I com que fa molt de temps que està en marxa i ha estat a exposició pública, no crec que poguem fer res per canviar la ubicació de l'estació de Son Peretó. Només ressar perquè sigui ver que no farà pudor ni hi haurà rates ni brutor.

Josep Cortès

Lectors mensuals

Llegenda:

0: generalitats (enciclopèdies, diccionaris...)

1: filosofia

2: religio/teologia

3: ciències socials

5: ciències pures

6: ciències aplicades

7: belles arts/jocs/esports

8: filologia/literatura

9: geografia/biografia/història

Lectors amb carnet

Gener

713

Febrer

714

Març

716

Abril

719

Maig

720

Juny

720

Juliol

721

Agost

Setembre

725

Octubre

732

Novembre

736

Desembre

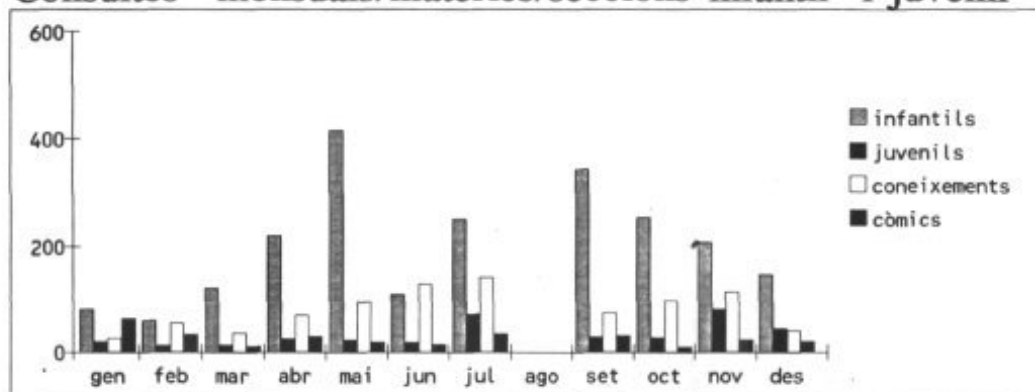
737

Consultes mensuals/matèries/secció adults

	0	1	2	3	5	6	7	8	9	Total
Gener	538	4	1	27	31	23	52	63	57	796
Febrer	267	3	2	5	39	8	35	38	86	483
Març	329	8	7	6	22	6	76	61	97	612
Abril	248	5	2	151	22	19	38	51	16	552
Maig	374	3	4	60	32	10	39	49	115	686
Juny	101	6	1	18	8	14	30	40	37	255
Juliol	8	3			6	2	6	20	10	55
Agost										
Setembre	134	3			13	46	48	21	28	293
Octubre	454	18	10	17	67	28	82	64	108	848
Novembre	450	9	1	21	87	33	41	141	152	935
Desembre	282	5	1	12	72	41	54	63	78	608
Total	3185	67	29	317	399	230	501	608	784	6120

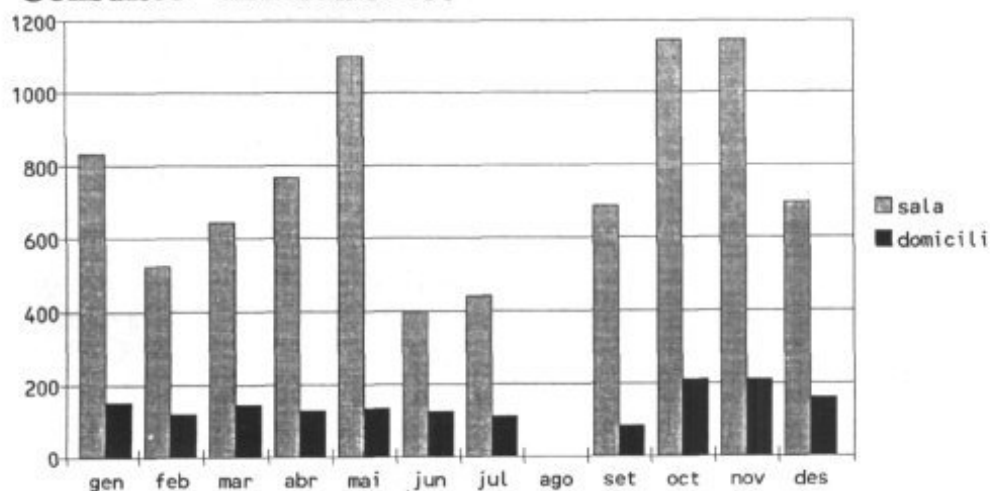
Consultes mensuals/matèries/seccions infantil i juvenil

Consultes mensuals/format

	Llibres	Vídeos	Audios	Public.	Total
Gener	994	11	17	16	988
Febrer	595	8	10	32	645
Març	745	16	9	24	794
Abril	883	2	5	8	898
Maig	1190	4	6	36	1236
Juny	510	3	1	13	527
Juliol	546	4	4	1	555
Agost					
Setembre	712	12	9	39	772
Octubre	1128	9	9	92	1238
Novembre	1279	1	9	71	1360
Desembre	796	11	15	38	860

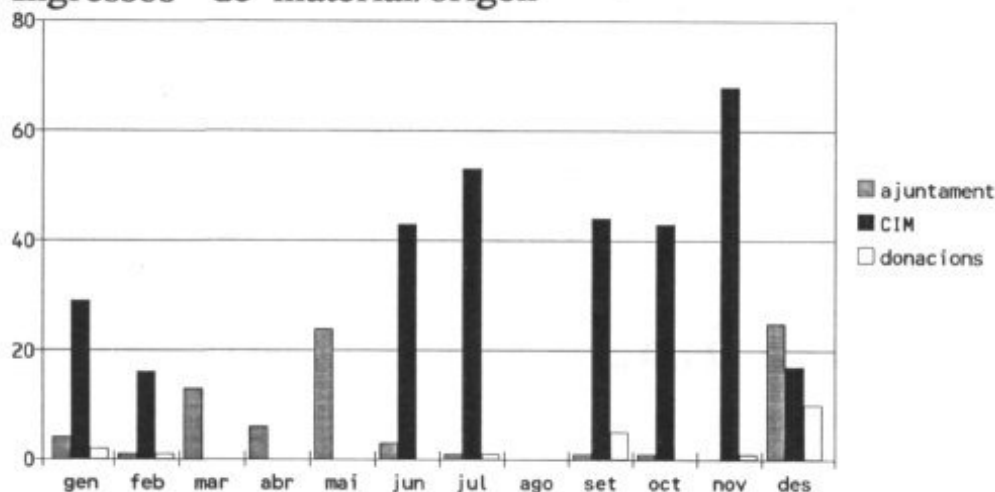
Consultes mensuals/lloc

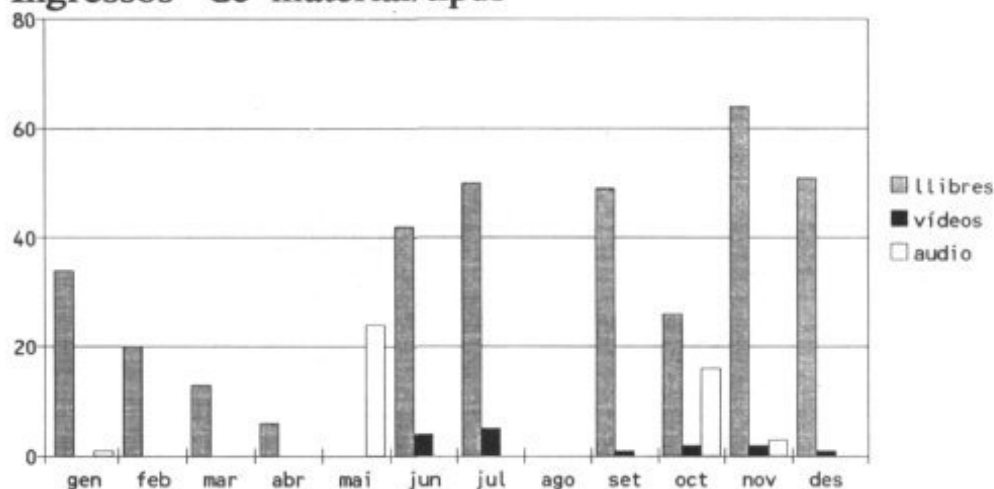
(Passa a la pàg. següent?)

Ingressos de material/origen

Ingressos de material/tipus

A les taules i als gràfics d'aquesta col·laboració podem treure, a primer cop d'ull, una sèrie de conclusions relacionades amb la biblioteca Salvador Galmés.

En primer lloc, que són pocs els adults que la utilitzen, ja que les columnes més altes són gairebé sempre les dels infants. Els darrers mesos de l'any guanyen els juvenils, potser perquè han començat l'escola i encara mantenen intactes les ganes de fer treballs.

I, d'acord amb el paràgraf anterior, més de la meitat de les consultes dels adults utilitzen diccionaris i enciclopèdies, seguides de lluny per les de geografia/història, literatura i belles arts/esports, fet que corrobora que els usuaris són majoritàriament estudiants. La religió i la filosofia, seguint la tònica de la societat, són les matèries menys consultades.

Com és natural, els llibres guanyen de molt als vídeos, als compactes i als diaris i revistes, encara que aquests apartats comencen a fer-se notar, sobretot les

publicacions periòdiques.

La major part de les consultes es fan a la pròpia biblioteca, tot i que hi ha més de 700 llorencins que disposen de carnet de lector.

El Consell Insular de Mallorca, organitzador de la Xarxa de Biblioteques, és el major subministrador de material, encara que l'Ajuntament també està desenvolupant un paper important en aquest sentit. Les institucions i alguns particulars aporten el seu gra d'arena, maldament el seu paper no sigui gaire significatiu.

De tot això podem deduir que la biblioteca s'està guanyant un lloc dins el món infantil i juvenil dels llorencins, ja que durant l'any passat es feren 6.120 consultes, que si les dividim pels dies que està oberta ens surt un promig aproximat de 30 diàries. Si ara s'aconseguia captar els adults, s'hauria donat una passa important dins el món cultural del poble.

Josep Cortès

NAIXEMENTS

Dia 20 de gener va néixer a Sant Llorenç na Naomi Galmés Ramfrez, filla d'en Miquel i na Josefa. Salut!

Dia 25 li va tocar el torn a n'Antoni Adrover Soler, fill d'en Jaume i na Catalina. Enhorabona.

El 14 de febrer va obrir els ulls per primera vegada na Bàrbara Mayol Mascaró, filla d'en Sebastià i na Francesca. Salut!

Dia 17 de febrer va néixer una altra llorençina: na Laura Soler Gayà, que és filla d'en Bartomeu i na Francesca. La nostra més cordial enhorabona.

Dia 13 de febrer va néixer una altra nina a S'Illot, na Maria Magdalena Sureda Riera, filla d'en Mateu i na Joana Maria. Salut.

DEFUNCIONS

Dia 2 de febrer ens va deixar en Llorenç Bauzà Riera, també conegut amb el malnom de *Parrino*, a l'edat de 81 anys. Que el vegem en el Cel.

Dia 19 de gener va morir a Cala Millor n'Ingeborg Farsen, de nacionalitat alemanya, a l'edat de 71 anys. Descansi en pau.

Dia 8 de febrer va morir a S'Illot en Werner Rech, un alemany de 64 anys. Descansi en pau.

El dia 9 de febrer ens va deixar na Núria Nadal Caldentey, una encantadora joveneta de 15 anys, que, encara que esperada, la seva mort va impressionar tot el poble. Descansi en pau.

Dia 18 de febrer va morir un altre estranger a Cala Millor, en Kurt Willi

Seiler, a l'edat de 63 anys. Al Cel sia.

I el dia 16 va tocar el torn a una altra alemanya, també a Cala Millor, na Margot Alice Endries, de 61 anys.

Dia 16 de febrer, en un desgraciat accident, va morir na Miquel Gomila Riera, de malnom *Nespla*, a l'edat de 49 anys. Descansi en pau.

NOCES D'ARGENT

Dia 24 de febrer va fer 25 anys que en Bernat Rosselló i na Catalina Moragues feren l'esclafit. Que en puguin complir altres tants, com a mínim.

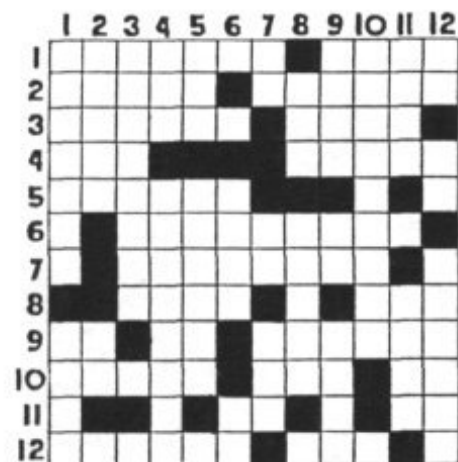
C A M P S A

Amb tota la gamma de carburants del mercat
S'accepten tota casta da targetes

Cra. Palma-Artà, km 55 * Sant Llorenç des Cardassar

MOTS ENCREUATS

Horizontals: 1.-Bolet comestible de color de rovell d'ou. Té un sabor picant, com el vinagre. 2.-Pertany a un lloc determinat. Acció de rapar. 3.-Conducte membranós que va de la faringe a l'estómac, passant entre la tràquea i l'espina. Diner. 4.-D'una petitesa extraordinària dins la seva espècie. Animar el foc remonent els tions perquè cremin millor. 5.-Aromatitzar, perfumar. Cent. La segona. 6.-Cinc-cents. Lloc on es posen a madurar les fruites. 7.-Nom de lletra. Sésam. 8.-Herba tora. Consonant. Nou més un. 9.-soG. Déu egipci. Peu o canelobre per a aguantar una atxa o atxes. 10.-Escollir. Conjunt de bigues d'arbre fortament unides formant una plataforma flotant. Al rev., preposició. 11.-Símbol de l'oxigen. I ara símbol del nitrògen. Un gos. Cent. Nota musical. 12.-Terreny abundant en còdols. Tassó. Consonant.

Verticals: 1.-Aire que s'escapa dels pulmons en una expiració. Cadascuna de les partícules petitíssimes i indivisibles de què es compon l'univers segons la doctrina atomista. 2.-Tenir el coratge suficient per a fer alguna cosa. Símbol del crom. Vocal 3.-Magatzem d'articles de primera necessitat on els consumidors poden adquirir-los amb més economia que a les botigues. Símbol del iode. Noranta-nou més un. Al rev., torre alta a la riba del mar amb un llum a la seva part superior, que serveix per a guiar de nit els navegants. Marduix. 5.-En castellà, ona. Venerar. La mateixa del sis horitzontal. 6.-Cinquanta. Consonant. Enderrocs. Símbol del calci. 7.-Terminació verbal. Dues consonant ben diferents. En aquest moment. Mig acalar. Tronc del sistema arterial. Cinc. 9.-Cadascuna de les menjades d'alguna impor-

tància que hom fa diàriament a hores fixades: l'esmorçar, el dinar, el sopar. Cinc-cents cinquanta. Petita. 10.-En botànica, semblant en forma o aparença a un calze. Símbol del sofre. 11.-Representació mental d'una cosa real o imaginària. Consonant. Garbell d'espart o jonc per a porgar el gra a l'era. 12.-Mitja dama. Nota musical. Cops donats amb la cua.

Solució

Horizontals: 1.-Agerola. Àcid. 2.-Local. Rapada. 3.-Esòfag. Calé. 4.-Nan. A-tiar. 5.-Aromar. C. E. 6.-D. Madurador. 7.-A. Ajonjolí. C. 8.-Tora. R. Deu. 9.-aC. Ra. Atxera. 10.-Trlar. Rai. eD. 11.-O. N. Ca. C. Re. 12.-Macada. Vas. S.

Verticals: 1.-Alenada. Àtom. 2.-Gosar. Cr. A. 3.-Economat. I. C. 4.-raF. Majorana. 5.-Ola. Adorar. D. 6.-L. G. Runa. Ca. 7.-Ar. Rj. Ara. 8.-Aca. Aorta. V. 9.-Àpat. DL. Xica. 10.-Calicoide. S. 11.-Idea. R. Erer. 12.-Da. Re. Cuades.

BROU DE LLETRES

Deu sinònims de la paraula "esmicolar".

B A E D F R N R S V X I
D G R A N U L A R E F C
I C R J G M J F R G R F
H E B A H M L A I T A C
J S L K N T F L J H G S
K B P I N A K C Q B M L
E O C O S L R S A T E A
G C S E F L E E S C N O
K I E G R A C I P R T D
G N H D R R D E S P A T
C A J R A J E S S O R T
D R I A N S A I R A E R
A N T E S M I C A R C A
B L U S T P S J I A T A
A C D O P A B E O N M L

Solució

Granular, granar, fragmentar, picar, trossejar, esbocinar, esclafar, tallar, esmicar, capolar.

Maria Galmés

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Clavegueram	81 03 59
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

**l·listes de noces
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

Resum comparatiu

gener 96

Col·laboradors

Ca'n Xesc

Estació

Sant Llorenç

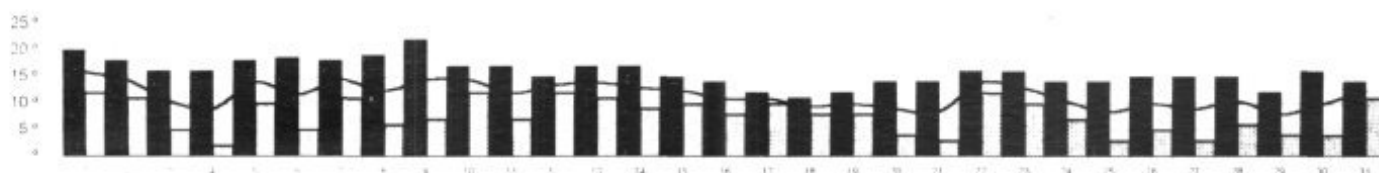
Màxima	22
Mínima	12
Mitja	11.6
Mitja Màxima	15.7
Mitja Mínima	7.6

Dies de cel serè	7	15
Dies de cel nuvolat	16	10
Dies de cel cobert	8	5
Dies de tempesta	3	0
Dies de pluja	12	11
Calabruixades	0	1
Gelades	1	8
Pluja acumulada	56.8	28.7
Boirades	1	2
Pols d'Àfrica	0	0

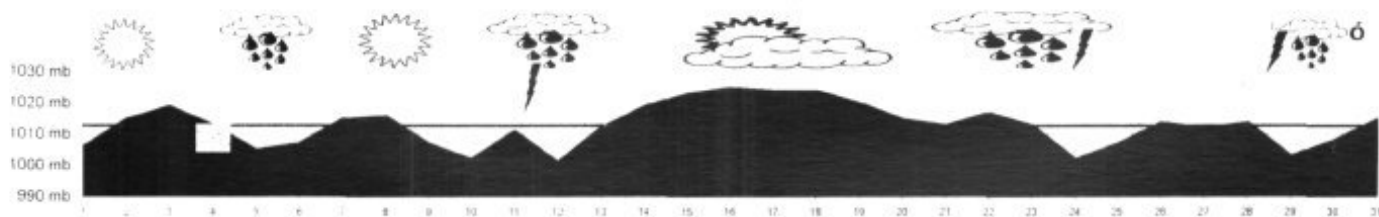
Sa Fontpella (Ca'n Xesc)	68
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	56.8
Ses Planes (Ca'n Toni)	89.5
Son Roca (Ca'n Mateu)	55
Son Vives (Ca'n Pedro)	51
Son Costes (Ca'n Salvador)	53
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	51

N 1	
NW 2	NE 3
W 4	E 4
SW 8	SE 2
S 3	

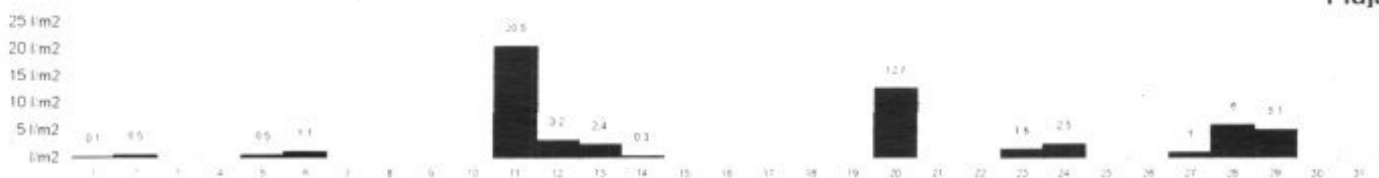
Temperatura

Humitat

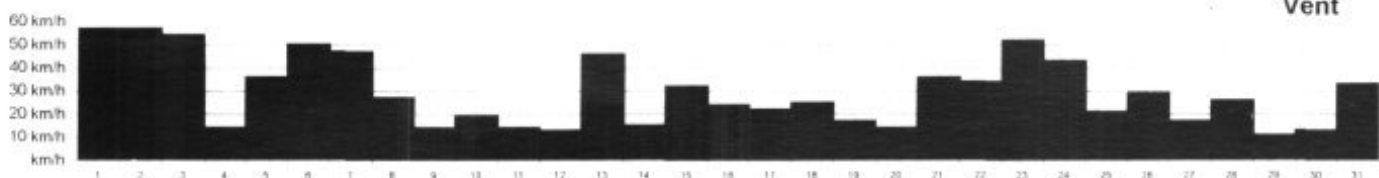

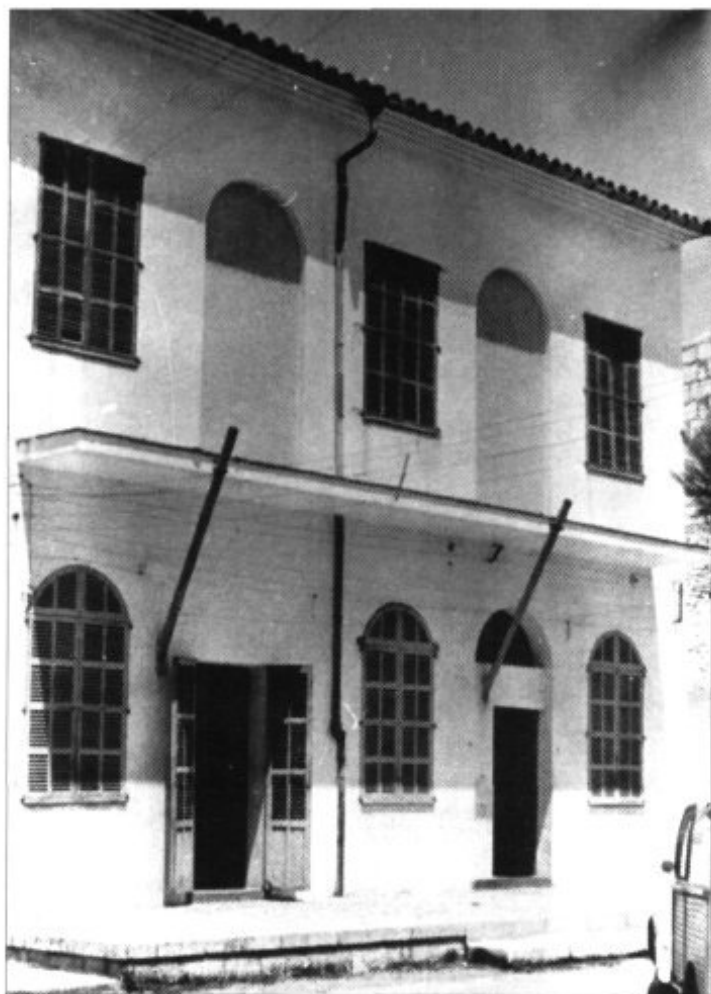
Pluja

Direcció SW W W E W W SW SW SE SW S Var N S SE E E NE S VAR NE NE NW SW NW SW SW SW Var Var Var

Vent

Dia 7 d'agost farà vint-i-cinc anys que es va inaugurar l'actual *Sala Consistorial*. Un quart de segle, per tant, separa aquestes dues fotografies en el temps, encara que la diferència en els usos i costums de les dues èpoques sigui abismalment superior.

Als *inquilins* de l'edifici antic, tot i essent més estret que l'actual, els bastava la planta baixa per ubicar-hi les dependències municipals: un despatx per al batle, una sala per als funcionaris i una altra per al públic, que esperava ésser atès a través d'una finestreta amb arc de mig punt, amb una porteta de vidre fumat.

A la part superior, l'escola de *don Miquel Pa-amb-oli*, un homonet magre i ajupit que semblava que sols no cava amb els peus a terra. A les parets, un mapa d'Espanya, un d'Europa que encara no reconeixia les conquestes de la URSS, un del món i una pis-

sarra que mai no vaig veure neta de guix; als pupitres, tots tacats, un forat per posar-hi el tinter, sovint ple de mosques; a l'ambient, una mescla d'olors d'escola: llapis, suor, tinta, pedra *salina* per llevar les taques -que més que les taques crec que llevava directament la pell-, xupons... Una vegada va servir de presó durant unes hores, quan *en Cubre* va agafar n'Aixartell, un assassí del Pla, davall unes figueres de moro, prop del poble. Va anar bé perquè no hi va haver escola, però mai no se'm borrarà la imatge del delinqüent quan se l'endugueren amb el cotxe cel·lular.

A la dreta de la Sala hi havia un petit pati on estaven els excusats, i una casa-magatzem que donava al carrer Major, per on també tenia l'entrada principal l'Ajuntament.

L'edifici actual, dissenyat en temps de Tomàs Rosselló i inaugurat essent

batle Miquel Vaquer, semblava que havia d'ésser massa gros per les necessitats del poble; fins hi tot hi feren una presó i deixaren tota la segona planta al *Club Card*. Però al cap de poc temps augmentaren les necessitats i actualment no basta per a res. S'ha convertit en un edifici obsolet que no reuneix les condicions de comoditat i funcionalitat que exigeix una administració moderna, tant per als funcionaris com per als ciutadans que han de menester fer-ne ús. Segons el batle s'està plantejant la possibilitat de dur la policia a una altre lloc, i fins i tot el saló d'actes haurà de ser reformat, per tal de donar cabuda als dos regidors més que hi haurà a partir de les vinents eleccions municipals.

Josep Cortès i Xisca Santandreu
(La fotografia antiga pertany a l'arxiu de la biblioteca municipal)